

DIALÓG

Kresťanský diskusný mesačník

VII. ročník ● 4/2014

NOVÝ
POROK
CIBK
RÍIA

Počúvajte Rádio7 na frekvenciách

103,6 MHz v Bratislave

107,4 MHz v Novom Meste nad Váhom

107,7 MHz v Banskej Bystrici

Na celom území SR cez satelit **Astra 3B** alebo cez internet na **www.radio7.sk**

Vysielame modernú kresťanskú hudbu od domácich i zahraničných interpretov, krátke duchovné povzbudenia, poradenské a diskusné relácie, informácie o dianí vo svete i cirkvi a mnoho iného.

Rádio7 je mediálnym projektom občianskeho združenia TWR media so sídlom:

Banšelova 17, Bratislava

tel.: 02 / 43 41 19 11

č. účtu: 2629010483/1100

Počúvajte nás a podporte naše vysielanie!

Mediálny partner Dialógu

O B S A H

QUO VADIS?	4
PRI ŠÁLKE... s Františkom Korečkom	5
DISKUSIA O PORIADKU CB	10
VĎAČNOSŤ ZA ZBOR Július Stupka	17
Filozofické okienko: MARTIN HEIDEGGER KONIEC FILOZOFIE A OTÁZKA EXISTENCIE Klement Mitterpach	18
KAMEŇ A JABLKO Pavol Trúsik	22
ROZPRÁVANIA Z TROLEJBUSU Tomáš Komrska	24
STRETNUTIE S PRIATEĽMI Štefan Markuš	26
DIALÓG MLADÝCH Mladí kresťanskí umelci	27

Pri zborových objednávkach je odporúčaná predajná cena do 2,20 €, (podľa zborových dotácií)

Individuálne objednávky: cena + poštovné

PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET: 262 104 1859/1100, Variabilný symbol: 1014

Redakčná rada: Štefan Markuš (predseda), Tibor Máhrik, Bohuslav Piatko, Rastislav Števko

Šéfredaktor: Bohuslav Piatko, bpiatko@internet.sk

Jazyková úprava: Rastislav Števko Dizajn a grafické spracovanie: Martin Piatko

Sídlo vydavateľa: Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, IČO: 35 757 43 Adresa redakcie: Sadová 28, 900 51 Zohor,
č. tel.: 0903 474 142, e-mail: svatava@internet.sk, web: www.mediasvatava.sk

Vydavateľ: Media Svatava, spol. s r.o. Vyšlo: 18. 4. 2014 Tlač: Transmedic Slovakia, s.r.o.

Predná strana obálky: Veľká noc

EV: 2670/08 ISSN: 1337-6985

VEĽKONOČNÁ RÚT

Musím sa priznať, že som veľmi dlho nerozumela knihe Rút. Napriek tomu, že som počula veľa úvah o Rút, o Noemi, o Boazovi a o ich mieste v Kristovom rodokmeni. Príbeh sa stáva pre vás silným len vtedy, ak sa viete stotožniť s niektorou postavou príbehu. A ja som sa v tomto príbehu nenašla. Nerozumela som Rút, prečo odchádza zo svojho rodného kraja a upodozrievala som ju, že mala so svojou rodinou konfliktné vzťahy a jej odchod s Noemi bol vlastne útekou. Nerozumela som pretrvávajúcej horkosti Noemi, aj keď sa už vrátila a doma ju milo privítali. A určite si spomeniete, sestry, na nejedno ženské stretnutie, kde sa príbeh Rút a Noemi rozoberal ako žiarivý príklad vzťahu medzi svokrou a nevlastnou. Ale o čom v skutočnosti hovorí celá kniha Rút?

Hlboký význam tejto knihy sa mi odkryl až nedávno, keď som zistila, že kniha Rút je veľkonočným príbehom. Ilustruje celý Veľký Boží príbeh, príbeh prijatia skrze vykúpenie.

Moábká Rút vedela o Bohu izraelského národa len málo. Niečo z počutia, možno z histórie, niečo zažila v rodine, kam sa vydala. Aj keď – ako asi vnímala obraz Boha, od ktorého rodina Elimelecha utiekla, keď nastal hlad? V každom prípade, tak ako kedysi Rachab, aj jej to stačilo na to, že mala túžbu pridať sa k vyvolenému národu, ktorý uctieval Boha Stvoriteľa. Chce sa pridať napriek odhováraniu a nie vďaka prehováraniu. No bolo to reálne možné? Z ľudského pohľadu nie. Ani podľa zákona nie. Veď okolité národy, ako Moábcania a Ammónčania, boli prekliate až do desiateho pokolenia (Dt. 23).

A tu sa začína veľkonočný príbeh.

Noemi napriek svojej horkosti a žiaľu rozpoznáva, že sa blíži zmena – že tak, ako nastal v Betleheme čas žatvy, prichádza niekto, kto môže všetko vyriešiť. A nemusí pritom porušiť zákon – ide ho iba naplniť. Boaz prichádza na scénu, keď sa naplnil čas. A Noemi správne pripomína, že on túto záležitosť nenechá na pokoji a dovedie ju do úplného konca. Boaz odchádza a ide tento problém vyriešiť podľa zákona. Ak má byť Rút pripojená k vyvolenému národu, musia byť urobené legálne kroky vykúpenia. Boaz berie túto úlohu na seba. Vedel, čo má urobiť. Musel splatiť dlhy celej rodiny. Koná to verejne, v mestskej bráne pred svedkami. Až keď je všetko vyriešené, vracia sa späť a berie si Rút za ženu. Rút sa zaraďuje do rodokmeňa, v ktorom je Ráchel a Lea, ktoré spolu vybudovali dom Izraela. Stáva sa matkou starého otca kráľa Dávida v období sudcov, o ktorom čítame, že si každý robil to, čo sám uznal za správne. Na tomto pochmúrnom pozadí sa Boazov skutok javí ako záblesk niečoho väčšieho.

Kristus prišiel na zem, keď sa naplnil čas. V čase, keď sa polia beľeli k žatve (Jn 4, 35). Prišiel, aby splnil všetko, čo bolo treba na vyriešenie toho najväčšieho problému, ktorý nám bráni pripojiť sa k vyvolenému národu. A týmto problémom je hriech. Kristus vedel, čo má urobiť. Musel vymazať dlžobný úpis. Koná tak verejne za metskými hradbami Jeruzalema, na kríži, pred svedkami. Až keď je všetko vyriešené, Kristus sa vracia späť a berie si svoju Nevestu.

Ale Ženích neprichádza. Mladá nevesta je pripravená v svadobnom rúchu, družičky s olejovými lampami lemujú cestu. Kde je Ženích? Kam odišiel? Židovská tradícia zasnub nám pomôže pochopiť, čo Pán Ježiš myslel tým, keď hovorí:

V dome môjho Otca je mnoho príbytkov. Keby to tak nebolo, bol by som vám azda povedal, že vám idem pripraviť miesto? Keď odídem a pripravím vám miesto, zasa prídem a vezmem vás k sebe, aby ste aj vy boli tam, kde som ja. (Jn 14, 2)

Podľa židovskej tradície snúbenec po zasnubách odchádza do domu svojho otca, aby pristaval k rodičovskému domu izbu, v ktorej bude so svojou vyvolenou bývať. Toto obdobie trvalo asi rok a počas tohto obdobia sa so svojou snúbenicou nevidel. Ona mohla len čakať na tú chvíľu, ktorej presný čas nevedela, keď sa ženích so sprievodom družbov vydá na cestu k nej, aby si ju odviezol do domova, ktorý pre ňu pripravil.

Kde je teda Ženích? Odišiel. A priznajme si – áno, cítime sa tak, že Ženích tu nie je. Ale to, čo vieme, je, že dal všetko legálne do poriadku a odišiel so slovami: Nech sa vám srdce neznepokojuje! Áno, prídem čoskoro!

A my aj túto Veľkú noc voláme: Amen, príď Pane Ježišu.

PS: K pochopeniu knihy Rút mi veľmi pomohla kniha Larryho Craba *Zlomené sny*.

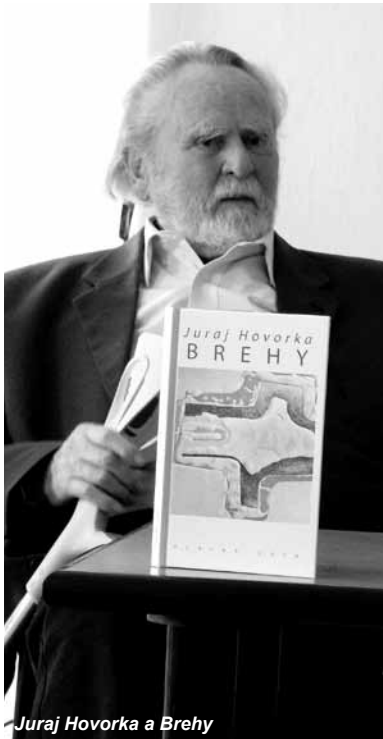

NATÁLIA LUPTÁKOVÁ
(Autorka pracuje v Scripture Union v Slovakia.)

Qou vadis, BREHY?

BOHUSLAV PIATKO

Foto: Autor z prezentácie knihy J. Hovorku: *BREHY*

Juraj Hovorka a Brehy

plynutie
čas dotýkania
čas objímania
čas ubúdania
hľadanie
omietanie
bod v duši
súciť
okno
otvorená náruč
meditácia
spoločnosť sa
na toho
ktorý tu je
ktorý tu bol
ktorý tu aj bude
Boh

Má umenie hranice? Tečie ako rieka zovretá brehmi, alebo je nezviazané ako obloha?

Neviem. Nie som znalec umenia. Vnímam ho, keď ma osloví.

Sochy Juraja Hovorku milujem od mlada. Lebo mi nevnucovali svoj názor. Pri mnohých som ani nevnímali ich pomenovania. Lebo ma oslobodzovali. Niektoré ma zaujali detailom, iné do mňa pichli ako celok. A ja som pri pohľade na ne lietal i plazil sa a videl som zákutia, hĺbočiny a diaľavy, ktoré tam autor možno ani nevtesal.

Také sochy pre mňa robil Juraj Hovorka.

A zrazu mám v rukách jeho útlu knižôčku – zbierku veršov.

Čo pre mňa vpisali do veršov Juraj Hovorka?

Pri ich prezentácii v Dome Quo vadis jeden z rečníkov povedal (parafrázujem voľne): Juraj Hovorka po celý život kladivom a dlátom tesal do kameňa, rúbal do dreva, odlieval do bronzu. A teraz, keď ruky pomaly opúšťa sila, začal tesat do materiálu najhúževnatejšieho, najtvrdšieho – začal svoje sochy tesat

Zľava: Juraj Hovorka, Milan Resutík, Miroslav Cipár, Ľubomír Feldek

v klenbe hlavy
zasekla sa mi myšlienka
možnosť
pozrieť sa za obzor
v nekonečne

život plynie
na protilahlých brehoch
v náručí nedokonalosti
je zraniteľnejší
než sme si mysleli

stredobodom príbehu
chceli by sme vyletieť
k slnku
padáme na zem
nalomili sa nám krídla
lebo ten kto chcel
zvieŕť našu dušu
zaslepil ju pýchou

dnes ešte mi krv prúdi
do koryta túžby
dotknúť sa chcem neba
padám na kolená
Bože odpusť

najstaršia kniha
má svoje pokračovanie
novovekých Jóbov
zosmiešnili
poslali za ostatné drôty
nahnali ako dobytok
do vagónov
deti oddelili od matiek
poslali do plynu
z vlasov vytvorili matrace
z kože tienidlá lúčov

stúpenec zla pozoroval
ako kresťania bežia popri
koncentráku
ponáhľali sa aby
nezmeškali pobožnosť
navštívil ich chrámy
najviac sa mu páčil príbeh
o samaritánovi
obzrel sa ale samaritána
nevidel
možno bol za drôtom
koncentráku

do SLOVA.“ A iný rečník povedal (opäť voľná parafráza): Keď Jurajovi Hovorkovi oťaželo kladivo a dláto v rukách sa začalo chvieť, začal tesáť svoje sochy SLOVOM.

Sochy Juraja Hovorku nemajú hranice – oslobodzujú do voľnosti oblohy.

Sochár Juraj Hovorka má hranice – po celý život tečie ako rieka v brehoch, ktoré dostal do daru od Boha. A pretože je to jeho Boh, brehy, v ktorých tečie sú otvorené do poznania, že „bez Boha nič nie je“.

To nám prinášajú jeho sochy i jeho verše.

Napokon – posúďte sami. Verše – sochy, vytesané slovami sochára.

Jozef Šimonovič a otvorené Brehy

Autor predslovu Štefan M.

myšlienka
priťahovaná tvorivosťou
priestor v ktorom žijeme
bod
na ktorom stojíme
stopa
po ktorej kráčame
vernosť láska úcta

Juraj Hovorka: *Brehy*, vydavateľstvo Hbiny, 2014
Pozri aj str. 26 Na Margo dni

PRI ŠÁLKE S... FRANTIŠKOM KOREČKOM

ĽUBO BECHNÝ

Foto:

ĽUBO BECHNÝ A ARCHÍV F. KOREČKA

Teológiu vyštudoval v Prahe. V súčasnosti pracuje ako školský farár v Biblickej škole v Martine, pôsobí aj na Žilinskej univerzite a na Lekárskej fakulte v Martine.)

UČITEĽ, FARÁR I VIZIONÁR

Osobne sme sa zoznámili na rozlúčkovej bohoslužbe, keď z Martina do Bratislavy-Dúbravky odchádzal Ján Hroboň. Predstavil sa mi ako školský farár a mne v myslí naskočilo meno profesora Halíka, ktorý je vysokoškolským farárom v Prahe. Neskôr sme sa zišli ako členovia redakčnej rady *Evanjelickeho východu*. Vyžaruje z neho nadšenie, elán a láska k Bohu.

Vyštudoval Evanjelickej bohosloveckú fakultu UK v Bratislave, má za sebou psychosociálny a supervízny výcvik. Štyri roky pôsobil ako farár Slovenského evanjelického cirkevného zboru v Prahe. Manželka Andrea je vysvätená reformovaná farárka, pochádzajúca od Michaloviec. Ich život spojila Evanjelickej bohoslovecká fakulta.

Kde začala tvoja cesta evanjelického farára?

Impulzy pre toto rozhodnutie by som asi mal stopať už v detstve. Moja stará mama a mama, úsilie nebohého farára Šefranka, misijná húževnatosť Igora Mišinu, ktorý nás napriek dobe komunizmu tajne brával na detské tábory na Gemer. Mój sused a dobrý kamarát Jaro Petro, ktorý ma každú nedeľu popoludní prišiel pozvať na stretnutie mládeže a mojimi výhovorkami o množstve školských úloh sa nedal odbiť. ►

Chcel si byť farárom od detstva?

Nie. Niekedy v druhej polovičke elektro priemyslovky som pocítil, že v mojom živote sa musí zmeniť niečo zásadné. Dnes by som to nazval znovuzrozením. Bola to emocionálne búrlivá doba, medzi mojimi rodičmi to bolo taktiež dosť napäté.

Túžil som porozumieť tomu, čo sa to vo mne - dospievajúcim mladom človeku - odohráva, či to prežívajú aj ostatní, ako z tej vypätej doby von a kam vlastne. To bol prvý impulz. V duchu som si vravel, že keď tomu všetkému budem rozumieť, môžem neskôr túto skúsenosť odovzdávať mladým ľuďom, ktorí sa dostanú do rovnakej fázy života. Dokončil som strednú školu a pokračujúc v línii predchádzajúceho vzdelania som sa prihlásil na elektro-fakultu.

Doštudoval si ju?

Nie. Vlastne som sa na ňu prihlásil iba preto, lebo som nevedel, čo s ďalším životom. Také veľké dieťa. Nevidel som zmysel každé ráno vstávať na prednášky o nejakej matematickej analýze či fyzike. Školu som po prvom semestri nechal a prihlásil som sa na úrad práce.

To asi nebolo najväčšie víťazstvo...?

Ak by som sa v tejto dobe nachádzal dnes, asi by som odpovedal, že to bolo ťažké, no s odstupom času sa na ten polrok dívam pozitívne. Pomáhal som rodičom s domácim hospodárstvom a premýšľal, čo ďalej. Bolo to obdobie intenzívneho hľadania ďalšieho zacielenia života. Opäť sa mi vynárala myšlienka, že ak niečo robiť, tak by to malo byť niekomu inému ku prospechu. V tom čase za mnou prišiel môj

zborový farár Igor Mišina a položil mi otázku: „Fino, nechcel by si byť farárom?“ Považoval som to za potvrdenie toho volania. Po pol roku som sa teda prihlásil na bohosloveckú fakultu.

Aké boli tvoje teologické štúdiá?

Veľmi podnetné, no taktiež búrlivé. Medzi spolužiakmi som stretol výnimočných priateľov. Hostujúci pedagóg so slovenskými koreňmi - Paul Hinlický - nás nútil teologicky premýšľať, keď nám na začiatku hodiny dal na stôl 10 dolárov (toho času stál dolár 50 Sk) a povedal, že ak teologickou argumentáciou dokážeme, že zastáva nekresťanské postoje (každú hodinu predstavoval myslenie nejakého heretika cirkevných dejín), 10 dolárov bude našich. Vieš, s akou vervou sme sa pred každou hodinou brodili tými ťažkými teologickými textami, kde bola ukrytá odpoveď?

Podarilo sa niekomu z triedy tých 10 dolárov získať?

Iba raz Mišovi Mišinovi. Ale bola to dobrá didaktická forma. Pomohol nám pochopiť, čo je teológia.

Čo je teológia?

Teológia je intelektuálna láska k Bohu. Boha možno milovať naším správaním - tým, ako pristupujeme k ľuďom okolo nás. Možno Ho milovať citovo - naším prežívaním. A možno Ho milovať i premýšľaním. Tak to slovo teológia približujem dospievajúcim veriacim ľuďom, ktorí doposiaľ nenašli most medzi vierou a rozumom. Oni pociťujú, že ich vnútorné prežívanie je akoby na ústupe, ich modlitby sú čoraz mechanickejšie, spievanie chvál prestáva byť prirodzene príťažlivým a oni sa domnievajú, že prestávajú veriť v Boha. Vtedy sa im snažím vysvetliť, že viera je stolička s tromi nohami, nie iba s jednou.

Medzi evanjelickými farármi patriš do málo početnej skupiny školských farárov. Nechcel si byť zborovým farárom?

Musím sa priznať, že s tým, ako sa blížil koniec môjho štúdia na teologickej fakulte, vo mne narastal strach z toho, že sa mám stať fará-

rom v cirkevnom zbere. Nedokázal som si predstaviť, že sa budem vedieť ako kazateľ prihovárať dospelym, deťom, dospievajúcim, umierajúcim. Do toho mám byť administratívnym pracovníkom, stavbárom a čo ja viem čo ešte. Bál som sa, či to všetko dokážem.

A predsa si sa zborovým farárom stal.

Áno. Moju manželku Andreu prijali mesiac pred ordináciou na postgraduálne štúdium na Karlovu univerzitu v Prahe a pred našim čerstvým manželstvom stála otázka – čo ďalej? Vedel som, že v Prahe je malý slovenský evanjelický cirkevný zbor v Jirchářích. Tak som sa na predordinačnom pohovore odvážil biskupov požiadať o možnosť pôsobiť práve tam.

Po skončení manželkinho štúdiá ste prišli do Martina, kde nežijú reformovaní. Prestúpila Andrea do ECAV?

Nie. Stále je členkou reformovanej cirkvi. Nie je síce reformovanou farárkou, stále sa však angažuje vo svojej rodnej cirkvi. Občas je hosťujúcou kazateľkou a prednášajúcou, píše články a biblické zamyslenia, publikované v reformovanej tlači. Najviac sa však angažuje ako novozmluvná teologička. Naposledy sa podieľala na komentári k Markovmu evanjeliu, ktorý vydali katolícki biblisti minulú jeseň.

Luteráni a kalvíni sú reformačnými cirkvami a spomenul si, že patria do ekumenického spoločenstva Leuenberskej koncordie. Čo to znamená?

Navzájom vyznávajú potrebu reformačnej jednoty napriek rôznosti špecifik, ktoré každá cirkev má. Prakticky to napríklad znamená, že ja evanjelik môžem pristupovať k sviatosti Večere Pánovej v reformovanej cirkvi a prijímať ju svojim evanjelickým porozumením. Andrea zasa môže chodiť k Večeri Pánovej u nás v Martine a prijímať ju svojim kalvínskym chápaním.

Môže evanjelik milovať reformovanú?

(Smiech) Inakosť nás zvyčajne znepokojuje. V skutočnosti však pre nás nemusí byť ohrozením. Môže-

me sa ňou nechať obohatiť. A to sa zďaleka netýka len náboženských rozdielov medzi ľuďmi. Ako mladý študent evanjelickej teológie som si potreboval ujasniť, či súčasťou mojej lásky k evanjelickej cirkvi musí byť averzia k iným cirkvám. Uvedomil som si, že v skutočnosti omnoho viac potrebujem byť schopný kriticky reflektovať svoju a ostatné kresťanské tradície. Keď to dokážem, budem vedieť priať ako bohatstvo tej vlastnej, tak i požehnanie ostatných tradícií. Podstatnú praktickú rolu hral i fakt lásky k Adi. Apoštol Ján hovorí, že láska oslabuje strach.

Čo deti?

Máme dvoch chalanov. Filip má 7 rokov a je prvákom na Evanjelickej základnej škole v Martine, kde som pôsobil ako školský farár. Jakub má 2 roky, objavuje autonómiu

vlastného ja a vzdoruje rodičovskej vôli z číreho potešenia z tejto nezávislosti.

Ako na tento vzdor ako rodičia reagujete?

Mama je zákon a ja evanjelium (smiech). Snažíme sa vyvažovať lásku so stanovovaním pravidiel. Samozrejme, pocit bezpečia v tomto období znamená viac odvahy k autonómii. Je to ako na hojdačke.

Na čo je podľa teba dôležité dbať pri náboženskej výchove v rodine?

Myslím si, že východiskom náboženskej výchovy je to, aby deti mali možnosť vidieť v živote svojich rodičov základnú dôveru, ktorou dopeli pristupujú k Bohu; to poznamenáva ich každodenné životné situácie, spôsob, ktorým pristupujú k zložitým okolnostiam života.

Moja rodičovská schopnosť dôverovať Bohu je vzorcom správania, ktoré si dieťa nevedome osvojuje. Rodičia sú pre deti kľúčové vzory. Niektorí náboženský psychológovia hovoria, že v ranej fáze života rodič reprezentuje Boží obraz.

Z toho vyplýva, že deti potrebujú v ranom veku rituály, ktorými sa identifikujú s kľúčovými postavami svojho detstva. Spoločná modlitba pred jedlom, prosba o odpustenie, vyjadrenie vďačnosti. Tak má dieťa účasť na viere dospelých. Neskôr prichádza obdobie otázok. Tam je našou úlohou sprostredkovať deťom zdôvodnenie a porozumenie. Je dôležité, aby sa to všetko odohrávalo v emocionálne prívetivom prostredí.

Kritici náboženskej výchovy majú výhrady voči náboženskému ovplyvňovaniu v ranom detstve. Hovoria, že ide o manipuláciu. Čo ty na to?

Myslím si, že hovoriť o manipulácii je prisilné. Ja svoje deti totiž nepodvádzam nábádaním k čomusi, čo sám považujem za nepodstatné. Keď si napríklad môj dvojročný syn ukryje na návšteve do vrecka kamarátov angličák a ja na to prídem, obmedzím jeho slobodu a hračku vrátim. Taktiež sa v dnešnej dobe detí nepýtame, či sa chcú alebo nechcú učiť cudzí jazyk, pretože vieme, že to v dospelosti budú akútne potrebovať k svojej práci. Som presvedčený, že človek potrebuje v tomto živote vyššiu moc, a taktiež verím, že táto vyššia moc nás nezotročuje, ale robí viac a viac slobodnými.

Mnoho rodičov sa domnieva, že rozhodnutie pre vieru má ich syn, dcéra urobiť slobodne, keď dospeje. Ale samotná predstava neovplyvňovania je naivná. V našom mlčaní spočíva poslanstvo. Zo svojho života vieme, že nereagovať na okolnosti, ktoré si reakciu vyžadujú, znamená jednoznačne komunikovať postoj.

Druhú vec je - a v tom považujem kritické poznámky na adresu náboženskej výchovy za opodstatnené - či tá výchova presadzuje hodnoty základnej slobody, dospelosti, samostatnosti v rozhodovaní, a či rozvíja schopnosť slobodne pomáhať druhým. Náboženské

kategórie je totiž možné zneužívať. Sme hriešni ľudia. Pre mňa nestojí otázka, či náboženská výchova áno alebo nie - ale aká náboženská výchova.

Spomenul si, že si pôsobil ako školský farár EZŠ v Martine. Kde vlastne v súčasnosti pôsobíš? Čo robíš?

V súčasnosti som školským farárom Biblickej školy. Venujem sa misijnej práci so študentmi Žilinskej univerzity a trochu i študentom martinskej Lekárskej fakulty. Ešte donedávna som učil predmety náboženskej a zážitkovej pedagogiky. Aby toho nebolo dosť, som členom redakčnej rady časopisu Evanjelický východ, predsedom školského výboru Východného distriktu, správca web portálu Evanjelické školy, supervízor...

Je to veľmi rôznorodé. Čo ti je najbližšie?

Ťažká otázka. Tie veci robím, lebo ma bavia. Nik ma do nich nenúti. I keď, pravdupovediac, využívam ich psychohygienicky. Jedna oblasť záujmu je pre tú druhú miestom úniku a zároveň pracovným relaxom.

Tak poďme poporiadku. Čo je úlohou školského farára?

Pracujem s vysokoškolákmi. Sú to už viac-menej „hotoví“ ľudia. Pre nich je asi najdôležitejšie byť akýmsi dôverníkom, „jemným sprevádzateľom“ dospelosťou, do ktorej práve vstupujú. Sú to rozhovory, v ktorých spolu otvárame citlivé témy ich momentálneho života. Snažím sa pritom do nich vniesť vhlad a nádej. Tu vidím ťažisko práce školského farára. Je to taktiež bez pochyb misia. Snažím sa mladých ľudí pozývať k pohľadu na svet a život z perspektívy viery. Keď hovorím, že sa snažím, je to preto, že zďaleka nie je samozrejmosťou, že v odbore Náboženská výchova či Misijná práca študujú ľudia s jasným duchovným ukotvením. V neposlednom rade som tu aj pre svojich kolegov v Biblickej škole. Tam sa mi vymedzuje moja rola asi najťažšie. Rád by som bol pre svojich kolegov impulzom k dŕhaniu sa na prácu a poslanie Biblickej školy z novej perspektívy.

Na vysokoškolských internátoch si rozbehol projekt timeOUT.klub-u. O čo ide?

timeOUT.klub je misijný projekt, ktorý sme spustili na začiatku školského roka. Keď hovorím my, mám na mysli aktívnych študentov Katedry náboženských štúdií Žilinskej univerzity a členov evanjelického cirkevného zboru v Žiline. Podujali sme sa v priestore vysokoškolských internátov Hliny vytvoriť mládežnícku komunitu stojacu na obohacujúcich medziľudských vzťahoch, kde môže jednotlivec osobnostne a duchovne dozrievať. Naším cieľom je, aby mali mladí ľudia v ich druhom domove priestor, kde môžu premýšľať o otázkach, ktoré sú dôležité pre dané obdobie ich života, a nachádzať na ne uspokojivé odpovede. Radi by sme, aby timeOUT.klub ponúkal stretnutie s nádejou, ktorú dáva Kristovo evanjelium. A aby to robil formou a jazykom, ktoré sú mladému človeku blízke a zrozumiteľné. Chceme študentov pozývať k dôvere Bohu a radostnej službe druhým.

A ak to porovnáš s prácou školského farára na základnej škole?

Tam to bolo úplne iné. Ak opomeniem školské bohoslužby, najviac času som strávil s deckami na prvom stupni. Evanjelická základná škola dáva dôraz na každodenné

ranné komunity pred začiatkom vyučovania. V ich strede je biblický verš, interpretácia, ktorá je zrozumiteľná danému veku, spoločný rozhovor a modlitba. Pripravoval som pre učiteľov myšlienky pre každodenné sedenia v kruhu koberca a spolu s nimi ich realizoval. Chcel som, aby sa v deťoch rozvíjala citlivosť na to, čo ich presahuje. Pomáhal som im vnímať základné pra-ludské prejavy, akými sú dôvera, vďačnosť, odpustenie, radosť, ochota pomôcť, tušenie hlbších dimenzií, aby si dokázali vytvoriť dialogický vzťah k tomu, čo nás ľudí presahuje.

Viem, že máte v Martine už aj nadstavbu základnej školy.

Áno, po mnohých úskaliach sa nám podarilo rozbehnúť evanjelické gymnázium. Od septembra otvoríme už druhý ročník. Je to výzva, pretože konkurencia v Martine je veľká.

Spomenul si, že si aj supervízorom.

To znie to ako „revízor“.

Vysvetľujem si to správne?

Túto asociáciu má mnoho ľudí. V skutočnosti je to práve naopak – nie kontrola, ale podpora je podstatou práce supervízora. Zjednodušene hovorím, že supervízia pomáha ľuďom opätovne nájsť radosť zo svojej profesie.

Teda ide o naše zamestnanie...

Áno. O pracovné situácie a samotný kontext, v ktorom sa práca odohráva. Pracovné vzťahy ako vzťah k profesii, ktorú zastávam; vzťah k ľuďom, ktorým pomáham; vzťah ku kolegom, niekedy dokonca vzťah k sebe.

Javí sa mi to ako nejaké špecializované psychologické poradenstvo...

Nie. Supervízia iba využíva zručnosti, ktoré možno nájsť v psychologickom poradenstve. Je však orientovaná na pracovný proces a na to, ako naša osobnosť na tento proces vedome alebo nevedome reaguje.

Ani to slovo poradenstvo nie je presné. Supervízor v skutočnosti neradí. Jeho úlohou je pýtať sa a podnecovať supervidovaného k vlastnej reflexii, v ktorej človek sám získava nadhľad, a k vlastnému nachádzaniu riešení. Supervízia chce supervidovaným pomôcť pomenúvať a prekračovať bariéry, ktoré zamedzujú našej pracovnej tvorivosti, spolupráci a z nejakého dôvodu nám bráni podať dobrý pracovný výkon.

Čo si naposledy čítal?

Momentálne som „vo vytržení“ z rozčítanej knihy *Lidský vztah jako součást profese*. Čítam ju po nociach, keď som ešte v stave udržať myšlienkovú niť. Hneď potom hádzem na sociálnu sieť prečítané myšlienky a zdieľam ich s manželkou Aďou. Tú to zvyčajne našťve, a pohádame sa (smiech).

Prečo ju to našťve?

Budíš ju zo sna?

Nie, ona leží vedľa a tiež si čosi číta. Tá kniha okrem iného hovorí o nevedomých pohnútkach a motíváciách pre prácu v pomáhajúcich profesiách a dokáže čitateľa dost našťvať. Ono je to vlastne jej zámer. Núti čitateľa premýšľať nad vlastnými vedomými a nevedomými motíváciami.

Odkrýva prelínania hraníc medzi profesionálnym a ľudským záujmom. Vrelo ju čitateľom odporúčam.

Cítiš aj ty v kresťanskom prostredí tak málo radosti?

Je to asi dobrou, v ktorej žijeme, vnútornou optikou, ktorou sa dívame na svet a nechotou brať evanjelium osobne a vážne. Kresťania sú pre mňa ľudia, ktorí majú mať nádej. Ak sú bez nej, tak sú tou soľou, ktorá paradoxne nie je slaná.

Si človekom radosti?

Nedokážem to posúdiť. Asi by si sa mal opýtať tých, ktorí so mnou žijú a pracujú. Andrea si nedávno nahral facebookovej komunite študentov, a jej prvá reakcia bola: Nieкто zomrel? Pravdupovediac, tiež mám vo zvyku zabúdať na nádej, ktorou nás vzkriesený Ježiš obdarúva. Vtedy si hovorím, že som nehodným poslom nádeje a prosím o odpustenie.

Ako sa dívaš na potenciálnu finančnú odluku štátu a cirkví? Nebudú farári otrokmi tých, ktorí ich budú platiť?

Osobnú finančnú angažovanosť členov zboru považujem v budúcnosti za nutnú súčasť života cirkví. 100 pracujúcich členov môže mesačným darom 10 eur zamestnávať svojho zborového farára. Adresnosť darov je podľa mňa vzájomne prospešná omnoho viac, ako odvádzanie štátnych daní, z ktorých potom nejaký úradník dá mzdu môjmu zborovému farárovi. Ak člen zboru prijíma vo svojom zbere osobne požehnanie, mal by za to vedieť ďakovať. Vo vďačnosti a darovstve máme my evanjelici veľké medzery.

Uvedomujem si však aj úskalia, ktoré tento pracovnoprávny vzťah má. Nie je to však problém neriešiteľný.

Prežili by malé cirkevné zbory?

Za súčasného stavu asi nie. Chýba nám pocit zodpovednosti za malých a slabých. Majme však na zreteli, že finančná odluka by neprišla zo dňa na deň. V susednej Českej republike je prechod nastavený tuším na 20 rokov. Bolo by potrebné, aby tí „veľkí a silní“ adoptovali tých, ktorí nedokážu stáť na vlastných nohách. V prípade zborov, ktoré odumreli, by sme možno znovu objavili nutnosť misijnej práce na miestach, kde niekedy dávno žili evanjelici. ■

NOVÝ PORIADOK

Besedu pripravil a redakčne spracoval BOHUSLAV PIATKO
Ilustračné foto z konferencie CB SR v Brne: ARCHÍV DIALÓG

Pred nami je opäť konferencia Cirkvi bratskej (CB) v SR, ktorá je tentoraz vo väčšej miere ako inokedy pokračovaním konferencie CB v SR v Prešove, na ktorej nebola zvolená nová Rada a čelní predstavitelia cirkvi (opakované voľby budú práve na tejto konferencii) a vlaňajších konferencií v Brne (spoločnej Českej a Slovenskej CB a samostatnej Slovenskej CB), kde sa prijali nové nosné cirkevné dokumenty: spoločná Ústava obidvoch častí cirkvi a nový Poriadok slovenskej CB. Len chcem pripomenúť, že napriek pomerne vážnej diskusii boli obidva dokumenty prijaté s tým, že sú to dokumenty otvorené a je potrebné o nich ďalej diskutovať, doťahovať nedotiahnuté, naprávať, čo nie je sformulované najvhodnejšie. Zaujímalo nás teda, či vôbec prebehla nejaká diskusia ohľadom nového Poriadku CB v SR. To bol dôvod, prečo sme na besedu pozvali predsedu komisie pre Poriadok **Štefana Evina**, tajomníka RCB **Ivana Markuša** a kazateľa zboru Bratislava-Cukrová **Josefa Sýkoru**, ktorý už na konferenciách predniesol pripomienky k novým dokumentom.

JOSEF SÝKORA
Kazateľ Cirkvi bratskej
v zbere Bratislava-Cukrová.

ŠTEFAN EVIN
Predseda komisie pre Poriadok,
kazateľ CB v Leviciach.

IVAN MARKUŠ
Tajomník Rady CB v SR.

DISKUSIA K NOVÉMU PORIADKU CIRKVI BRATSKEJ

Na úvod stručne pripomeňme, prečo sa Cirkev bratská vybrala touto cestou. Števo Evin, ty si pôsobil aj v česko-slovenskej komisii pre Ústavu CB a si aj predsedom slovenskej komisie pre Poriadok CB v SR.

Š. Evin: Už dlhší čas sa ukazovalo, že po rozdelení republiky idú česká i slovenská časť CB – predovšetkým v praktickej rovine – svojou vlastnou cestou. Veď v českej časti CB je vyše 70 zborov, čo si postupne vyžiadalo iný typ spravovania ako menšia slovenská časť cirkvi. To bol jeden dôvod. Ďalší bol ten, že v Ústave a v Poriadku boli niektoré duplicity, pričom Ústava bola veľmi široko koncipovaná. Preto sa obidve časti cirkvi dohodli, že spoločná Ústava sa zredukuje na akýsi základný dokument, ktorý bude hovoriť o základnej identite cirkvi. To si vyžiadalo vytvorenie nových Poriadkov samostatných cirkevných celkov – slovenského a českého. Česi sa rozhodli, že budú pracovať na Poriadku v dlh-

šom časovom horizonte, my sme sa rozhodli, že zatiaľ vyjdeme z existujúceho Poriadku, do ktorého preniesieme potrebné ustanovenia zo starej Ústavy a pokúsime sa to zosúladiť s novou Ústavou. Takže došlo k zásadným zmenám v koncepcii dokumentov, ale v samotnom obsahu Poriadku k veľkým zmenám nedošlo.

I. Markuš: Chcel by som len dodať, že tvorbe týchto dokumentov v novej koncepcii predchádzala rozsiahla diskusia o tom, či na udržanie jednoty cirkvi stačí len akési memorandum, alebo majú byť obidve časti cirkvi zviazané na ústavnej úrovni. Celkom jednoznačne zvíťazil druhý model – spoločná Ústava Cirkvi bratskej a krajinské vnútrocirkevné Poriadky, teda akési vykonávacie predpisy života cirkvi, každej podľa svojich potrieb.

J. Sýkora: Ja pridám skôr laický pohľad: Ústava je to, čo nás spája; je to hlbšie vyjadrenie spolupatričnosti oboch častí CB a Poriadok je

dokument, ktorý do detailov riadi republikové časti cirkvi. Nesmieme zabudnúť, že ešte vzniká aj tretí zásadný dokument pod názvom Zásady, ktorý bude vyjadrovať spoločné teologické postoje oboch republikových cirkví.

Skôr ako sa dostaneme ku konkrétnemu stavu a realizácii týchto dokumentov, chcel by som poznať váš názor na niektoré poznámky na adresu Dialógu, napr.: Prečo venujete toľko priestoru niečomu, čo sa nás (rozumej členov a sympatizantov CB) vlastne v praktickom živote ani netýka... Čo vy na to?

I. Markuš: Netýka sa to nikoho, pokiaľ všetko všetkým vyhovuje. Je to tak trochu súčasť slovenskej náture – až keď je nástenka vylepená, potom ju ohovoríme.

Š. Evin: Možno je aj dobre, keď ľudia žijú s pocitom, že cirkev žije, funguje, že jej orgány sú činné, že nemusia nosiť stále vo vreckách

Ústavu a Poriadok. Podobne, ako hovorí Ivan, si myslím, že po dokumentoch siahame vtedy, keď potrebujeme navigáciu, keď si nevieme s niečím rady alebo keď sa dostaneme do krízy.

Na konferenciách Cirkvi bratskej v Bratislave v roku 2011, teda ešte v časoch volákedajšieho modelu schvaľovania dokumentov, vyvolalo čiastočné napätie neschválenie návrhu RCB v SR na zriadenie funkcie menovaného riaditeľa kancelárie RCB. Na vlaňajšej konferencii v Brne tento návrh už prešiel. V akom je to štádiu?

I. Markuš: Tento problém je už, dá sa povedať, za nami. Vypísali sme výberové konanie, prihlásili sa dvaja kandidáti, ktorí boli veľmi vyrovnaní. Členovia Rady napokon vybrali Jakuba Kintlera z bratislavského zboru CB. Na konferencii v máji ho chceme predstaviť delegátom cirkvi, od septembra by mohol nastúpiť na polovičný úväzok do konca roku a od začiatku budúceho roku na plný úväzok. Tajomník ešte dobieha svoje funkčné obdobie do budúročnej konferencie a potom už nastupuje nový model – neplatený tajomník cirkvi (mal by byť zvolený na konferencii teraz v máji) a Radou vymenovaný riaditeľ kancelárie RCB. To je naša cirkevná tradícia – jeden rok zvolenie do funkcie na konferencii s nástupom do výkonu funkcie o rok.

Prečo táto zmena na brnenskej konferencii celkom jednoducho prebehla, a predtým sa to kdesi zaseklo?

J. Sýkora: Táto otázka asi smeruje do Bratislavy a k nášmu predchádzajúcemu a súčasnému postoj. Myslím si, že došlo k obojstranne prijateľnému kompromisu. Riaditeľ kancelárie je podriadený tajomníkovi a nám išlo o to, aby štatutárom cirkvi bol volený a nie menovaný človek.

Š. Evin: Nový Poriadok však neurčuje, či bude funkcia tajomníka platená alebo neplatená. Volebná komisia do podmienok volieb uviedla, že bude neplatená. Čo plne zodpovedá súčasnej kondícii cirkvi. Ale ak sa raz nájdú peniaze, nič v Poriadku nebráni tomu, aby

bola platená aj táto funkcia. Stav, že riaditeľ kancelárie nastupuje zatiaľ na polovičný úväzok tiež zodpovedá finančnej sile cirkvi.

Ďalšou, pomerne zásadnou zmenou je to, že sa zmenili zásady zborových odvodov/príspevkov na činnosť ústredia. Vlni sme v Dialógu o týchto návrhoch informovali, konferencia v Brne ich prijala, takže – ako sa nový princíp chytá v živote?

I. Markuš: Zatiaľ sme prestavbu finančných príspevkov na ústredie rozdelili do dvoch krokov, možno bude aj tretí a dúfam, že ďalšie už nebude treba. Verím, že v tomto procese dosiahneme taký konsenzus, s ktorým budú súhlasiť aj zbor, aj ústredie a cirkev ako celok. Pôvodný model bol taký, že sa platila určitá suma na každého člena. Po prijatí novej koncepcie financovania, pri ktorej sa zohľadňuje ekonomická sila zborov a istá solidarita „bohatších s chudobnejšími“, to už pri prvom spomínanom kroku bolo tak, že z platby, povedzme 33 EUR na člena, sa zmenilo na 6,7 % z príjmov zboru a 19 EUR na člena. To bol štartovací krok. Druhý krok, ktorý teraz predkladáme na schválenie konferencii, je 12,7 % z príjmov a 2 EURá za člena. Čiže nosným kritériom na financovanie cirkvi a ústredia sa stáva ekonomická sila zborov bez ohľadu na počet členov. Teda zbor, ktorý vytvára viacej prostriedkov, odvedie viacej do rozpočtu a zbor, ktorý vytvára menej prostriedkov, odvedie menej do spoločného rozpočtu. To je princíp solidarity. Keď sa odvádza na člena, princíp solidarity pokrýval na obe nohy.

Pri prvom návrhu, ak si dobre pamätám, bol trochu problém v rôznych metodikách vykazovania príjmov a výdavkov v jednotlivých zboroch. A vyslovila sa požiadavka na zjednotenie metodiky účtovníctva. Pracuje sa aj týmto smerom?

I. Markuš: Myslím si, že aj v tomto smere sme výrazne pokročili pozitívnym smerom. V rokoch 2005–2012 sme veľmi prácne dávali dohromady to, akým spôsobom získal a koľko príjmov zbor mal.

Poviem príklad. Roky sme zbierali údaje o tom, aká je obetavosť (ochota prispievať) členov CB. Pri serióznejšej analýze sme si uvedomili, že sú to nepravdivé čísla. Keď 17-členný zbor vyzbiera do košíka určitú sumu, tak je to suma, ktorú dali členovia. Ale sú veľké zbory, ktoré majú množstvo nečlenských návštevníkov, sympatizantov, ale tí tiež prispievajú do košíka alebo podporujú cirkev – zbor priamo na jeho účet; ich príspevky sa však rozrátajú spolu s príspevkami členov len na členov. Nikto nevie, koľko je nečlenov. A to potom veľmi skreslilo tú tzv. obetavosť členov. Pokiaľ ide o presnejšiu odpoveď na tvoju otázku, tak: Dohodli sme sa, že zbory vždy na konci roka pošlú „výsledovku“ a tam vidno, akú sumu vytvoril zbor vlastnými silami, bez ohľadu na počet členov, a tiež koľko peňazí zbor získal – napríklad – od zahraničných sponzorov a podobne. Dohodli sme sa zároveň, že nebudeme odpočítavať

investičné a neinvestičné náklady. Zásada je teda taká, že to, čo zbor a jeho prostredie vytvorí, je celkovým príjmom zboru.

Š. Evín: Niekoľko poznámok k tomu, čo hovorí Ivan. Výsledovka, ktorú predkladajú zbory, je len účtovným vyjadrením ekonomiky zboru, a preto je dôležité, aby naozaj jestvovala spoločná, jednotná metodika vykazovania príjmov. Rôzne zbory majú rôzne projekty so samostatnými účtami, rôzne spôsoby prispievania na svoju činnosť. Na vytvorení jednotnej metodiky účtovania sa ešte stále pracuje. Ďalšie, čo sa musí dostať do systému, je otázka mladých zborov – ani nie tak malých, ako mladých, nových zborov. Treba sa zamyslieť aj nad tým, či aj od misijných a začínajúcich zborov budeme chcieť od samého začiatku rovnaké percento a rovnakú sumu na člena, ako od starších, zabehaných zborov. Ešte by som chcel upozorniť na niektoré výzvy: Zbory sa budú

učiť odovzdávať do ústredia sumu podľa daných pravidiel a podľa svojho vedomia a svedomia. Nikto zvonka neskontroluje, aké sú ich skutočné príjmy. To by malo spočívať predovšetkým na dôvere. Druhé – čo je dôležité – spočíva v tom, aby sme dospeli k definitívnej dohode o stabilnom percente, podľa ktorej budú zbory, povedzme, odvádzať 11–12% zo svojich príjmov, a ak sa nič výrazné nestane, tak príjem ústredia cirkvi ostane približne rovnaký. Ale ak sa niečo stane a zbor – obrazne povedané – schudobnie, odvedie percentuálne rovnakú, ale v objeme menšiu sumu. Jednoducho – treba prijať obrátený postup, než bol doteraz. Doteraz sa totiž stanovila suma, ktorú ústredie na chod cirkvi a jej aktivít potrebovalo, a zbory sa poskladali. To by sa malo v novom systéme obrátiť.

A čo potom s aktivitami ústredia, keď sa nevyzberia toľko, koľko na ne treba?

Bude škrtať svoje aktivity a obmedzovať potreby?

I. Markuš: V podstate áno, aj keď momentálne je to dosť nepredstaviteľné. Ale je nám jasné, že tadeto vedie cesta a musíme na tom pracovať, aby sme sa na ňu dostali. Je nemysliteľné, aby sme každý rok menili percentuálnu výšku príspevkov. Keď sa nájde istá optimálna hranica, tak ju bude treba ukotviť nastálo. A potom je na tých, čo budú robiť cirkevný rozpočet, aby sa zmesili do tých peňazí, ktoré budú k dispozícii.

Š. Evín: Táto otázka nás vedie k tomu, že na seniorátoch (a zaznie to aj na konferencii) musíme začať vážne hovoriť o prioritách. Tak na úrovni cirkvi, ako možno aj na úrovni zborov. Jednoducho – aktivity sa zoradia podľa dôležitosti a budú sa financovať tie, na ktoré budú zdroje.

J. Sýkora: S týmito zámermi sa dá len súhlasiť. Dôležité bude, aby cirkev naozaj mala svoju víziu, aby

priority boli naozaj súčasťou tohto smerovania a aby to bola vízia, ktorá ľudí dokáže osloviť a nadchnúť. Že ide o projekty, ktoré prospievajú cirkvi a že nejde len o záležitosti administratívneho charakteru.

Kto bude určovať priority? Bude ich Rada a zbory na konferencii odsúhlasovať?

Š. Evin: Približne tak, ale aj zbory môžu prichádzať s návrhmi.

Potom bude naozaj dôležité, aby cirkev mala víziu a v súlade s ňou priority.

I. Markuš: Keď si prečítate zápisnice z ostatných konferencií, otázka priorít tam zaznievala dosť nástoľčivo. Ja som len úradník v radiacích orgánoch cirkvi, ale neraz som to na Rade pripomínal, upozorňoval na to, aby sa teológovia vážne zaoberali týmto problémom – víziou, prioritami. Musím však konštatovať, že – povedané politickým žargónom – nenašla sa politická vôľa na to, aby sme sa tým vážne zaoberali. Priority jednoducho nemáme zadefinované. Len sa o ich potrebe hovorí. A tak vyšla iniciatíva z finančného odboru. Oznámili sme (dali sme

na vedomie), že nevieme vytvoriť rozpočet, keď nevieme, čo cirkev chce. A tak sme my vypracovali isté poradie asi 7 priorít a posunuli sme to ako návrh návrhovej komisií. S tým, že navrhujeme, aby sa priority prehodnocovali v trojročnom cykle. Samozrejme, priority, ktoré vyšli od nás, sú len návrhom do diskusie a je na konferencii, či ich prijme takto, alebo ich zmení. Ale priority by sa určít mali a mali by byť také, ako hovorí Josef – aby ich zbory prijali za svoje.

Vrátim sa ešte k tej metodike účtovného vykazovania príjmov. Rasto Šteško, ktorý je iniciátorom nového modelu, hovorí, že to, čo sa deje, je prvý krok, akési odporúčanie zhora. Myslí si, že by sa mohli stretnúť zástupcovia 3 najväčších zborov (BA, LV, PO), ktoré tvoria až 60 % odvodov, a vytvoriť návrh zdola na zjednotenie metodiky. Uvažovali ste o takomto kroku?

Š. Evin: Ja by som k tomu povedal len toľko: Nebránime sa tomu, ale ak chceme vytvoriť naozaj solidárny systém, nestačí pozvať len tri ekonomicky najsilnejšie zbory, aby

vytvorili pravidlá. Musíme do takej diskusie zapojiť aj tri najslabšie alebo najnovšie zbory, lebo musíme vidieť aj do ich kuchyne a poznať ich kontext.

I. Markuš: Ja som sa už na konferencii v roku 2012 zasadzoval o to, aby sa prijalo uznesenie, ktorým by konferencia uložila finančnému odboru a staršovstvám zborov, aby vypracovali model financovania priorít cirkvi. Zatiaľ čo finančný odbor si plní úlohu, staršovstvá zborov nie. Staršovstvá – je jedno, či veľkých alebo malých zborov – zostávajú na lokálnej úrovni. Majú svoje predstavy o potrebách svojho zboru – tým sa zaoberajú, to riešia. Kým nebude snaha pridať sa k tomu „odspodu“, tak to bude vždy len „zvrchu“.

Š. Evin: Ja si tiež myslím, že zbory nevyužili veľkú príležitosť vytvoriť niečo nové spoločne. Na druhej strane, nevidujeme nejakú veľkú nespokojnosť s tým, čo vychádza z dielne tých, ktorí na nových projektoch pracujú. Fakt je však ten, že na stretnutí nášho, stredoápadného seniorátu sme si uvedomili, že na niektoré problémy nestačí mať prítomné jeden či dva zbory so svojim pohľadom, ale že na kvalit-

ný, životaschopný konsenzus treba viac názorov. Tým by totiž názor, návrh, smerovanie mali väčší „mandát“, väčšiu váhu, ako keď ho vyslovia jeden či dvaja.

Prečo sa teda zbory – podľa vás – do tohto procesu zapájajú tak málo?

Š. Evín: Nemyslím si, že by to bola ľahostajnosť k daniu v cirkvi. Ľudí zamestnávajú iné veci a toto ich momentálne netlačí.

Podme ďalej. Pri prijímaní týchto základných dokumentov na brnenskej konferencii sa povedalo, že sú naformulované tak, ako sú, a že sú otvorené na ďalšiu diskusiu. Prebehla nejaká diskusia?

Š. Evín: Čo sa týka Poriadku, návrhy a pripomienky bolo možné dávať do 14. februára. Komisia pre Poriadok dostala 3 paragrafové návrhy zo zboru Bratislava-Cukrová. Komisia uvedené návrhy posúdila, zaujala k nim stanovisko a predkladá ich konferencii na prerokovanie. Dostali sme aj niekoľko podnetov, v komisii sme ich zaregistrovali, urobili sme poradie dôležitosti. Budeme sa nimi zaoberať, ale ko-

misia ako taká nepripravila žiadne ďalšie návrhy v paragrafovom znení. Pretože si myslíme, že prijaté nové dokumenty sa musia trochu zažiť a neskôr o nich znovu diskutovať, ak bude potreba.

Josef, aj keď sa bude o vašich návrhoch debatovať predovšetkým na konferencii, myslím si, že by si ich mohol, tak ako sme avizovali v predchádzajúcom čísle Dialógu, predstaviť našim čitateľom.

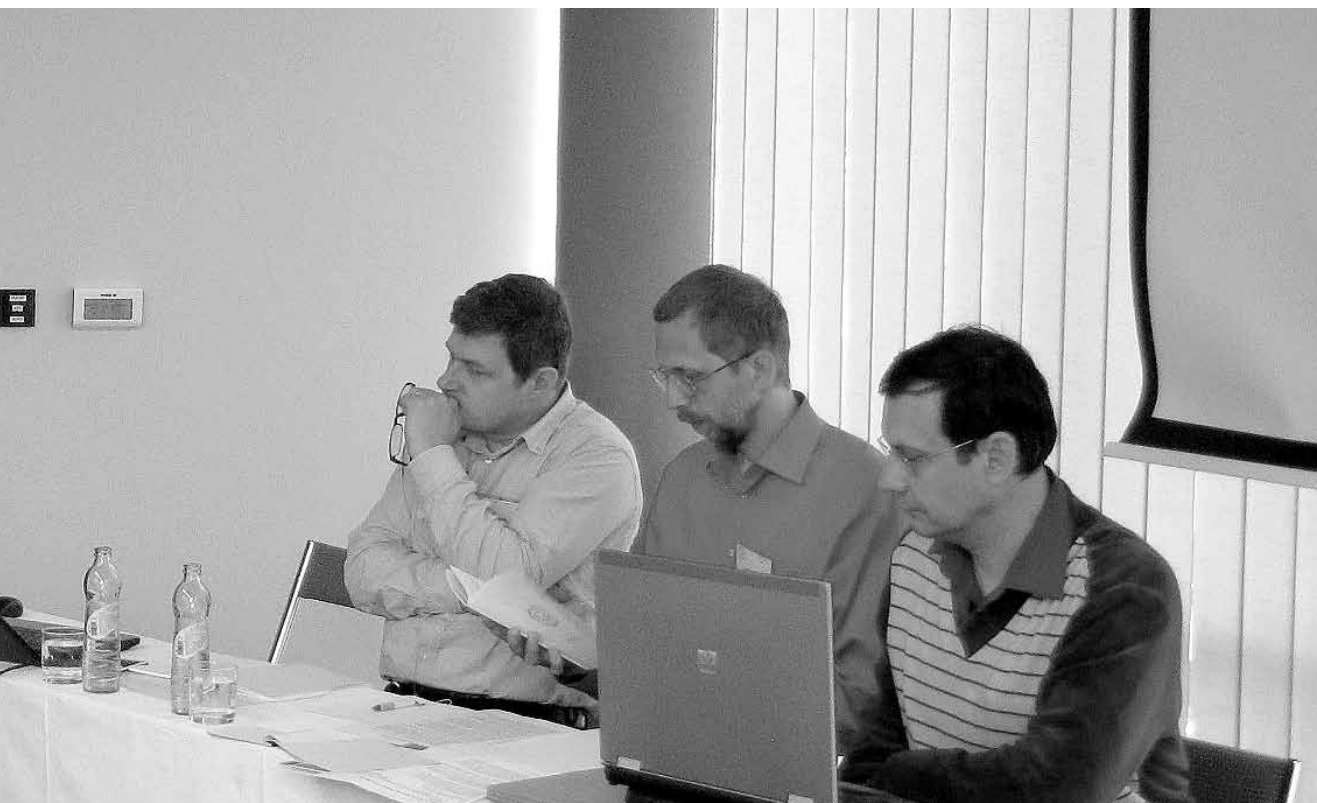
J. Sýkora: Začnem trochu širšie. Akceptujeme to, že sa komisia rozhodla nechať nový Poriadok trochu žiť, aby sa ukázali jeho klady a jeho nedostatky. Na druhej strane využívame svoje právo na podávanie podnetov a návrhov s očakávaním, že by sa už teraz mohlo niečo zmeniť. Pokiaľ ide o naše návrhy, týkajú sa postavenia – presnejšie povedané úlohy – žien v zbore.

Ide o dve veci: Jedno je vedenie bohoslužobného zhromaždenia. V našom novom Poriadku je totiž veta, že „vedením zhromaždenia je poverený kazateľ alebo iný na to obdarovaný brat, alebo vo výnimočných prípadoch sestra“. Nám sa to zdá diskriminujúce. Myslíme

si – ako som to povedal už na minulej besede (O ordinácii žien) – že to znenie by malo byť „obdarovaný človek“ bez ohľadu na pohlavie. Ďalší návrh je tiež z tohto košíka: Poriadok v poslednej verzii umožňuje vysluhovanie sviatostí len „bratom starším“. Ženy sú z tejto služby vylúčené, hoci sú riadne zvolenými členkami staršovstva. To sa nám zdá diskriminačné, lebo toto ustanovenie sa týka aj podávania Večere Pánovej pri návštevách chorých, v nemocniciach alebo doma. Naším podnetom chceme dosiahnuť to, aby ženy zvolené do staršovstva mali rovnaké práva, ako majú muži. Návrh podávame, aj keď si uvedomujeme, že prinášať zmeny do Poriadku je dnes ťažšie, ako to bolo predtým – lebo na prijatie akéhokoľvek návrhu je potrebná dvojtretinová väčšina hlasov prítomných delegátov.

Čo sa stane s týmito návrhmi ďalej?

Š. Evín: Už som to v podstate povedal: Návrhy, ktoré boli riadne predložené v stanovenom termíne, budú predložené konferencii so stanoviskom komisie. Sú do zborov distribuované ako súčasť

konferenčných materiálov v konferenčnom bulletine. Povedal by som, že „žijú už svoj vlastný život“ a konferencia sa s nimi musí zaoberať. Ešte možno treba povedať, že niektoré návrhy vyzerali ako návrhy, ale keď sme ich prediskutovali s predkladateľmi, dohodli sme sa, že spĺňajú len kritériá podnetov.

Na tomto mieste je zbytočné ďalej toto rozoberať, diskusia bude na konferencii, aj hlasovanie o týchto návrhoch. Ale aspoň aj širšia cirkevná verejnosť bude vedieť, čo sa deje v horných poschodiach cirkvi.

J. Sýkora: Som rád, že sa naše návrhy dostali do riadneho procesu v rámci programu konferencie. Verím, že bude dostatok času hovoriť o nich, lebo ide o závažné otázky plnohodnotnej roly žien v cirkvi.

Ale keď už hovoríme o konferencii a návrhoch, napadá mi ešte jeden problém, ktorý som si uvedomil nedávno. Na konferencii budeme voliť Radu cirkvi. V tejto súvislosti dostal nečakanú dôležitosť nový článok nového Poriadku,

ktorý sa týka prípravy voľby kandidátov do tohto orgánu. Podľa tohto článku sa posilnili právomoci volebnej komisie, ktorá dostala právo „zvážiť vhodnosť kandidáta do rady po duchovnej a odbornej stránke“. Volebná komisia tento článok pochopila tak, že získala možnosť nezaraďiť na kandidátku kandidátov, ktorí boli riadne navrhnutí a s kandidatúrou súhlasili. Zdá sa mi, že tento postup škodí transparentnosti a dôveryhodnosti volebného procesu.

Š. Evin: K možnostiam postupu volebnej komisie sa nebudem vyjadrovať, lebo tu nie je zastúpená. Vyjadriť sa k novému Poriadku, k doplneniu článku o príprave voľieb Rady. Diskutovali sme o tom na viacerých fórach, aj na stretnutí s bratislavským staršovstvom. Vyšádzali sme z toho, že Rada by mala predstavovať niečo ako presbyterstvo (staršovstvo) cirkvi. Diskutovali sme aj o tom, že volebná komisia by nemala byť len administratívnym orgánom. V komisii sme sa konsenzuálne dohodli na tom, že podobný článok o výberovej

právomoci volebnej komisie pre voľbu staršovstva v zbere prenesieme aj do komisie pre voľbu Rady. Ak je staršovstvo presbyterstvom zboru, tak Rada je akoby presbyterstvom cirkvi. Takže by pri výbere a voľbe ich členov mali fungovať rovnaké - alebo podobné - princípy. Túto úpravu Poriadku konferencie v roku 2013 schválila.

To znamená, že volebná komisia má právo predložiť konferencii zúženú kandidátku z predložených návrhov podľa svojho výberu a hodnotenia kandidátov. Bude to takto aj prezentované na konferencii? Ak áno, môžu si delegáti žiadať vysvetlenie výberu?

Š. Evin: Čo sa týka článku o kompetenciách volebnej komisie, určite je legitímne pýtať sa na to, je legitímne spochybniť to a je legitímne aj zmeniť to a zlepšiť. Pokiaľ ide o vysvetlenie výberu kandidátov - aj v prípade vyradenia niektorého -, je na volebnej komisii, aby svoje stanovisko na konferencii vysvetlila či obhájila. ■

VĎAČNOSŤ ZA CIRKEVNÝ ZBOR

JÚLIUS STUPKA

(Autor je kazateľom

Bratskej jednoty baptistov vo Vavrišove.)

Vďačnosť za ľudí je balzomom na dušu. Obojstranne. Balzomom na dušu človeka vďačného a balzomom aj pre toho, kto je vďačnosťou iných objímaný. Náš charakter býva jedinečným spôsobom formovaný práve vďačnosťou. Ak sme vďační, charakter sa zjemňuje a rozvíja do podoby Ježišovho charakteru. Preto sa znova a znova povzbudzujeme, aby sa vďačnosť stala naším životným štýlom: „Za všetko ďakujte, lebo taká je Božia vôľa pri vás v Kristovi Ježišovi.“ (1Tes 5, 18)

Nie je to však vôbec jednoduché. Žijeme v nedokonalom svete. Ani naše prirodzené konanie a postupy, skrátka spontánne telesné prejavy, nie sú perfektné. Vierou v spasné dielo Pána Ježiša sme sa nestali dokonalými. Vyvíjame sa, posväcujeme vierou prijaté spôsoby a meníme sa – „*Duch Pánov premieňa nás v ten istý obraz zo slávy do slávy.*“ (2K 3, 18) Ale ani to sa nestane samozrejme, avšak výlučne vtedy, keď Ježiš Kristus rastie v nás a my zomierame s Ježišom a sme pripravení premôcť svoje staré „Ja“. Nie je to príťažlivé, nerobíme to radi.

Pýtame sa – je vôbec možné byť vďačným vo všetkom? Často sme vo svojom vnútri na hony vzdialení od vďačnosti. Bežné bývajú naše skúsenosti s nepohodou, nespokojnosťou, prešlapmi – zavzdycháme a požalujeme sa.

A dostávame sa k téme „vďačnosť za bratov a za sestry z miestneho zboru“. Apoštol Pavol hovorí: „*Ďakujeme Bohu za všetkých vás, kedykoľvek sa zmieňujeme o vás vo svojich modlitbách.*“ (1Tes 1, 3) A vo väčšine epištol sú v zboroch všetci objatí jeho vďačným srdcom. Vo verši sa nám prihovára neobyčajne – apoštol zo zborov nikoho nevypúšťa, nevyberá si len svojich obľúbencov. To uspokojuje aj mňa, lebo keby som v tom čase žil v Tesalonicom zbere, apoštolova vďačnosť by sa vzťahovala aj na mňa. Poznám sa dobre; nie som perfektný – musel by som za ním prísť a pýtať sa ho: „Pavol, čo si mal na mysli, prečo ďakuješ aj za mňa? Veď ja som aj včera bol nedôsledný a neporiadny – nepoučil som sa a neprijal som hneď napomenutie...“ Neviem, akým slovom by ma upokojil, ale určite by ani o piad' nezmenil úvodnú vetu vďačnosti za všetkých. Vďačnosť kresťanov má pôsobiť doširoka na všetkých členov zboru. Áno – aj na tých, ktorých treba napomínať, ako to v závere toho istého listu Pavol spomenie: *Prosím vás, bratia ... nažívajte v pokoji medzi sebou! Napomínajte vás, bratia, učte poriadku neporiadnych, posmeľujte malomyselných, ujímajte sa slabých, buďte zhovievaví ku všetkým.*“ (1Tes 5, 14)

Nielen za tých máme byť vďační, ku ktorým nás to vnútorne viac priťahuje. Učme sa ďakovať za všetkých. Nie je to ľahké, ale v cirkvi je to nesmierne dôležité. Preto sme volaní k vďačnosti za všetkých – prečo je to také potrebné?

Cirkevný zbor je miestom, kde nik nesmie byť privilegovaný – žiadny jednotlivec, ani rôzne záujmové skupiny. Lebo Boh nikoho neuprednostňuje, nie je prijímateľom osôb. Timotejovi Pavol píše: „*aby si vedel, ako sa správať v dome Božom, ktorým je cirkev živého Boha, stĺp a pevný základ pravdy.*“ (1Tim 3, 15) Cirkevný zbor je dom Boží a v dome Božom máme normy, pravidiel, ktoré nevytvoril a neurčuje človek. Za spoločenstvom zboru stojí autorita najvyššia – Pán Ježiš Kristus. On ponúka rovnosť podmienok pre každého. Nikto z nás nemá právo odmietnuť človeka, ktorého prijal Boh. „*Preto sa prijímate navzájom, ako nás i Kristus prijal na slávu Božiu.*“ (R 15, 7) Prijal nás a niekto by mal tú smelosť potupiť Božiu slávu tým, že neprijme človeka, ktorého Kristus prijal? V dome Božom sú nastavené podmienky vzťahov, ktoré určuje Kristus.

Dobre sa však poznáme – snád' nič nie je pre ľudí jednoduchšie, ako vyberať si – nie podľa Božích noriem, ale podľa osobných názorov, podľa zažitých vzťahov a podľa správania dotyčného. Vieme tiež, aké ťažké je riadiť sa normami evanjelia. Oveľa ľahšie a vlastnejšie nám je správať sa podľa zaužívaného hesla: „Aký požič, taký vráti!“

Pozor! Nikdy nie takto – nech sa nestane! Vďačnosť za všetkých **práve v kritických okolnostiach** umožní vytvoriť podmienky, aby sme sa mohli vzájomne prijať. **Vďačnosť za všetkých je normou evanjelia**, obnoví nás, aby sme mohli spolu žiť podľa slova evanjelia: „*Kristus miloval cirkev a vydal sám seba za ňu, aby ju posvätil, očisťiac ju kúpeľom vody – slovom.*“ (Ef 5, 25, 26) Vďačnosť nás uspôsobí – naprávi, aby sme aj pri očisťovaní Slovom (napomínaní) naživali v dome Božom v jednote Ducha. ■

V minulom čísle sme sa venovali Hawkingovej téze o konci filozofie. Takmer pred sto rokmi niečo podobné – ale z úplne iného zorného uhla – vyslovil Martin Heidegger: „Filozofia v súčasnej epoche končí. Naša svoje miesto vo vedeckosti spoločensky konajúceho ľudstva. Základným rysom tejto vedeckosti je jej kybernetický, t.j. technický charakter. Domyšľame sa, že potreba dopytovať sa po modernej technike odumiera rovnako mierou, akou technika stále rozhodnejšie charakterizuje a určuje obraz celku sveta a postavenie človeka v ňom.“ Heidegger vnímal trend svojej doby, v ktorej technika prekonáva všetky predstaviteľné vzdialenosti, ale nedokáže vytvoriť nijakú blízkosť. Keďže jednou zo základných skúseností človeka je úzkosť (spomeňme si na Kierkegarda) – úzkosť ohľadom bytia na svete ako takého – zamýšľa sa nad dialektikou bytia a nebytia. V úzkosti sa totiž človek stretáva s vlastnou smrťou. Narazíme dnes do Heideggerovej filozofickej kuchyne. (T. Máhrík)

MARTIN HEIDEGGER KONIEC FILOZOFIE A OTÁZKA EXISTENCIE.

KLEMENT MITTERPACH

Martin Heidegger je spravidla považovaný za jedného z najvýznamnejších filozofov 20. storočia. Je otázkou, čím sa meria „význam“ filozofov. Je tiež otázkou, čím sa meria význam filozofov v dobe, ktorá význam filozofie vôbec nepokladá za samozrejmosť. Preto dnes i písanie o významnom filozofovi znie spravidla podozrivo. Heidegger je však príkladom filozofa, ktorý nezriedka budí podozrenie aj u filozofov samotných a predstavuje v kontexte filozofie 20. storočia príklad myslenia, ktoré sa tejto „podozrivosti“ filozofie nevyhýba. Naopak, filozofia sama je pre neho témou a je presvedčený, že ju musíme premyslieť úplne odznova. Od významu Heideggera k významu filozofie a odtiaľ k významu otázky filozofie, t. j. k otázke, čo vlastne filozofia je a prečo sa takto treba pýtať znova, bez možnosti jednoducho „vybrať“ niektorú z minulých odpovedí – práve tento postup demonštruje to, akým spôsobom vlastne Heidegger postupuje. Práve vďaka tomu možno povedať, že Heidegger – v dobe, ktorá považuje filozofiu za niečo historické, dekoratívne, banálne alebo neúčinné – predstavuje filozofa, ktorý s takouto situáciou nielen počíta, ale ju dokonca pokladá za vlastný dejinný rámec myslenia, ktoré znovu obnovuje príležitosti pre také radikálne pýtanie sa na povahu filozofie, akého sme v tomto dejinnom rámci vôbec schopní.

Z Heideggerovho hľadiska si „bezvýznamnosť“ filozofie preto nežiada obranu, ale zamyslenie, ktoré v tomto „konci“ filozofie nevidí ukončenie jej „funkčného obdobia“ či filozofiu ako raz a navždy historickú záležitosť. Naopak, vidí v ňom moment, keď sa filozofia dovršuje. „Končí“ teda v úplne inom zmysle slova. Filozofia neodchádza zo scény a nestráca definitívne šancu na svoju budúcnosť. Jej doteraz vždy iba

možná budúcnosť sa práve odohrala a je našou prítomnosťou. Nevieme vlastne, čo si s filozofiou počať, a to už preto, lebo o tento druh otázok nestojíme, čo je zrejme z toho, že koniec chápeme ako ukončenie a nie ako spôsob, akým sa vlastne filozofia ukazuje, stáva prítomnou. Koniec filozofie je teda zrejmy iba tým, ktorí sú ochotní ho vôbec premyslieť. Koniec filozofie je teda začiatkom myslenia, ktoré môže filozofii rozumieť iba vtedy, ak sa rozhodne pochopiť zdroj, základ, pôvod, zmysel filozofie ešte zásadnejšie ako filozofia sama – teda z jej konca.

Ak by sme naozaj stáli o odpoveď na otázku, prečo by sme niečo také mali robiť, resp. či niečo také vôbec robíme a aký to má zmysel, museli by sme podľa Heideggera chcieť rozumieť, kým vlastne sme. Heidegger preto býva označený za filozofa *existencie*. Heidegger ukazuje, že slovo „existovať“ vlastne vystihuje vyslovene a práve ľudský spôsob bytia, aj keď ho používame neutrálnejšie. Možno povedať, že slovo existovať vlastne neoznačuje nejaký pojem, ale naopak je označením toho, čím každý z nás je – teda „existenciou“. Možno mu rozumieť, iba ak pochopíme, že „byť existenciou“ znamená, že nám o ňu aj ide, aj keď to neznamená, že nám o ňu spravidla ide vyslovene.

Heidegger opäť zdôrazňuje, že základný problém existencie spočíva v konfrontácii s tým, kým vlastne sme – teda čo vlastne znamená byť človekom – existovať. Byť človekom nie je totiž automaticky našou banálnou samozrejmosťou charakteristikou, ale záväzkom, ktorý musíme najskôr prevziať, a práve filozofia tento záväzok preberá vyslovene a naplno. Problém existencie spočíva v tom, že napriek tomu, že ňou vždy už sme (a nemôžeme ňou byť), zvyčajne nám paradoxne ide o niečo iné, ako práve o ňu samotnú. Domnie-

vame sa navyše, že výzva existovať znamená maximálne tak výzvu k prežitiu. To samo prezrádza, že sme sa skutočne ešte nerozhodli otvoriť vlastný život ako otázku, ktorej znenie (nielen odpoveď) nepoznáme. Výzva existovať pritom znamená výzvu chcieť vôbec byť človekom, chcieť pochopiť, že existencia predstavuje doslova výzvu k tomu *prevziať* svoju existenciu ako otázku, t. j. urobiť túto otázku práve vlastným cieľom existovania.

Ako môže byť otázka sama konkrétnou mierou, kritériom našich rozhodnutí? Podľa čoho sa teda máme rozhodovať? Heidegger chce ukázať, že ak sa pýtame takto, potom spravidla odmietame priznať, že otázka kritéria, jeho pôvodu, jeho zdôvodnenia nebola pre nás nikdy skutočne otázkou. Skutočné rozhodnutie je možné až tam, kde sa konfrontujeme s vlastnou *konečnosťou*. Každé odhodlanie k rozhodnutiu je vždy už konfrontáciou s vlastnou konečnosťou; iba z konfrontácie s vlastnou konečnosťou môžeme pochopiť, že každé rozhodnutie obnažuje prístup k tomu, aký zmysel života sme už akceptovali, a to bez toho, aby sme sa konfrontovali s jeho zdrojom. Jednoducho povedané, je otázkou, nakoľko je to, čo bežne nazývame rozhodnutím, vôbec rozhodnutím, a nakoľko je „naším vlastným“. V každom prípade sa v ňom nejako odráža prítomný a implicitne akceptovaný zmysel bytia vôbec. Pýtame sa na správne kritérium rozhodovania napriek tomu, že nie sme spravidla ochotní naozaj chcieť vedieť – pýtať sa na to, čo tieto naše rozhodnutia a možné kritériá vlastne dejinne určuje. Zodpovedným je také rozhodnutie, ktoré túto konfrontáciu s konečnosťou vyslovene vezme do úvahy a odpovedá tak na výzvu existencie samotnej: prevziať to, čo pre nás dejinne znamená byť.

Filozofia podľa Heideggera teda nie je iba výkladom, ale prevzatím existencie, ktoré dbá na to, o čo vôbec ide. Byť existujúcim znamená vždy nejako rozumieť iným spôsobom bytia a zároveň rozumieť, prečo hovoríme práve o spôsoboch „bytia“. Konečnosť človeka je preto situáciou, v ktorej sa rozhoduje o tomto význame bytia vôbec. *Otázka bytia* ako filozofická záležitosť však paradoxne nebola nikdy tou otázkou, ktorá by bola položená ako hlavná vec filozofického pýtania sa, napriek tomu, že pojem bytia patrí k tradičnému inventáru metafyziky. Ak Heidegger hovoril o tom, že v súčasnej epoche filozofia končí, tak tým myslel filozofiu ako metafyziku. Bytie sa objavuje ako vec filozofie práve v momente jej konca, pretože inak bolo z jej hľadiska „ničím“. Heidegger je preto známy

ako filozof *otázky bytia*, t. j. ako ten, kto kladie samu otázku bytia ako problém. Cieľom jeho analytiky existencie je vlastne formulácia tejto otázky. Jej odpoveď je vždy už tu: sme ňou totiž my sami.

Koniec filozofie teda znamená koniec metafyziky, ktorú sme chápali ako filozofiu. Znamená možnosť pýtať sa, čo to vlastne metafyzika je, aj keď sa zdá, že tá otázka má už iba historický význam. Heidegger ju chápe ako otázku, ktorá naopak umožňuje pochopiť *zmysel otázky bytia vôbec*. Pochopiť ju však týmto spôsobom znamená prekonať náš dnes zaužívaný spôsob *technického* zmyslu pýtania sa. Filozofia nie je inštrumentom, ale naopak ukazuje, že doba konca filozofie je dobou *techniky*, pre ktorú je charakteristické, že otázke bytia už vôbec nedokáže priradiť nijaké miesto a zmysel. Príznakom toho je to, že sa nedokážeme ani len pýtať a pochopiť zmysel otázky bytia techniky samotnej. Namiesto toho sa dokážeme iba „technicky“ pýtať na to, či je technika užitočná alebo nebezpečná. Význam Heideggerovho myslenia spočíva okrem iného v tom, že je vyslovene „vecným“ myslením. Heideggerovo myslenie si však nenárokujú vecnosť štýlu, o to viac však nástojí na vecnosti v inom zmysle: *drží sa svojej veci*. Mýtus o jeho ťažkom jazyku nakoniec zakrýva jednoduchú pravdu, že tento jazyk (okrem iného práve odľahčený neprítomnosťou paušalizujúcej filozofickej terminológie) nevysvetľuje, ale ukazuje. Pripomenutie vecnosti jeho myslenia by mohlo byť určitou korekciou v situácii, kedy Heidegger spravidla predstavuje príklad rétorizovanej filozofie, ktorá sa minimálne počas jeho rektorátu nevyhne pronacistickej politickej angažovanosti, a na druhej strane väzneniu vo svojom vlastnom jazyku. Aj z týchto dôvodov má táto vecnosť (ale je to práve ona!) už dnes aj svojich zásadných filozofických oponentov, ktorí demonštrujú práve jej „odvrátenú“ stranu. Ide o vecnosť ako neutralitu voči osobe, tvári, zvrchovanosti druhého človeka (Lévinas) a o vecnosť ako politickú reakčnosť, ktorá je pravou tvárou ontologickej neutrality voči politickému vôbec (Žižek).

Heideggerov význam možno nakoniec vidieť najmä v tom, že filozofia práve vďaka nemu – napriek jeho academickej akribii – nie je principiálne academickou činnosťou, oddelenou od iných ľudských možností. Naopak, je možná vždy do tej miery, do akej sme každý filozoficky. Filozof nie je výhradným vlastníkom otázky bytia, ale tvrdí a demonštruje, že práve až takúto otázku má v rukách každý a zaobchádza s ňou každodenne. ■

KLEMENT MITTERPACH, PHD.

Autor študoval na Katedre filozofie FF UKF v Nitre, kde dnes pôsobí ako odborný asistent. Venuje sa najmä filozofii Martina Heideggera, ale tiež problematike antickej gréckej filozofie a metafyziky.

HĽA, AKO VEDÚ BARÁNKA

T tejto piesni dal hudobnú podobu Ivan Valenta. Aj keby sme nepoznali jej text, samotná hudba nás osloví. Jej molová melódia veľmi dobre vystihuje obsah slov. Svojím charakterom dáva možnosť opakovať krátke vety textu, čím posilňuje závažnosť deja a atmosférou sa tak približuje slovenským ľudovým baladám.

Prvú slohu poeticky a silno vyjadril svojím prekladom z angličtiny Ján Siracký. Ďalšie slohy už nie sú prekladom, ale ide o originálny text. Snažila som sa

v ňom vysloviť to, čoho je plné moje srdce, keď sa dívam na Božieho Baránka. Poslušný až na smrť kráča na Golgotu, kde bude visieť na kríži sám uprostred zločincov. Veľmi trpí, ale najťažšie preňho nie je telesné utrpenie ani výsmech ľudí, ktorí ho zavrhlí, ale to, že ho opustil sám Boh. Odpoveďou na to všetko nemá byť ľacný súcit s trpiacim. Musím v pokore padnúť pod krížom, lebo ten čistý, svätý Baránok je mojím Záchrancom.

HĽa, ako vedú Baránka

1. sloha Ján Siracký, 2. - 4. sloha Jana Nagajová

Ivan Valenta, upr. Ewald Danel

1. HĽa, a - ko ve - dú Ba - rán - ka! Kríž po - zba - vil ho síl, tŕň
 2. On krá - ča na smrť po - sluš - ný a s hla - vou sklo - ne - nou tam,
 3. Tak veľ - mi tr - pí Bo - ží Syn, krv te - čie z rúk aj nôh, je
 4. Nech kaž - dý prí - de v po - ko - re a pad - ne pod krí - žom, ved'

z ven - ca je - ho po - tu - py, tŕň z ven - ca je - ho po - tu - py mu
 kde má vi - sieť na krí - ži, tam, kde má vi - sieť na krí - ži sám
 za - vrh - nu - tý od ľu - dí, je za - vrh - nu - tý od ľu - dí a
 čis - tý, svä - tý Ba - rá - nok, ved' čis - tý, svä - tý Ba - rá - nok je

če - lo skr - va - vil, mu če - lo skr - va - vil.
 pro - stred zlo - čin - cov, sám pro - stred zlo - čin - cov.
 o - pus - til ho Boh a o - pus - til ho Boh.
 na - ším Zá - chran - com, je na - ším Zá - chran - com.

VSTÁVAJME VÍTAŤ S ÚŽASOM VZKRIESENIE NÁŠHO PÁNA!

Žijúcim autorom tejto piesne, ktorú sme objavili v novom Kresťanskom kancionále (CB), je Miloš Rejchrt, farár Českobratrské cirkve evangelickej. Napísal nám toto: „Písnička vznikla v roce 1975, tehdy k Velikonocům mi (a všem ostatním evangelickým farářům bez státního souhlasu) z Holandska ze synodu Reformované cirkve poslali pozdrav, a tam byly výňatky z „Exsultet“ – staré liturgie k velikonoční vigílii. Po letech zjišťuji, že autorem původního latinského textu asi není přímo Ambrož, biskup milánský, ale anonymní autor. Ambrožovou tvorbou to ale bylo inspirováno, jak dokládá přiložený článek z Wikipedie.“

Za náročnú prácu na preklade kompletneho textu Exsultet (lat. = nech plesá) z latinčiny a nemčiny sme

vďační Petrovi a Adamovi Ciesarovcom. V texte Exsultet je oslávený Ježiš Kristus ako Svetlo sveta a jeho vzkriesenie sa stavia do súvislosti s Božím plánom spasenia, zjaveným v Starej zmluve.

Tak ako bola pri ukrižovaní roztrhnutá chrámová opona, tmu srdca roztrhlo svetlo, aby sme prezreli: to, čo sa dialo dávno pri vyslobodení Izraela z egyptského otroctva, naplnilo sa pri smrti a vzkriesení Krista. Ježiš je Boží Baránok, ktorého obeť porazila diavla. Jeho krv je znamením, ktoré od nás odvracia večnú záhubu; ako tí, čo boli zajatí hriechom, môžeme vyjsť na slobodu. Nádeje našich ďalších dní sú v ruke Vzkrieseného. Radujme sa, veselme sa, chválu vzdávajme!
za SPS Jana Nagajová

Vstávajme vítať s úžasom

Exsultet, Miloš Rejchrt, voľne prel. Jana Nagajová

Miloš Rejchrt

1. Vstá - vaj - me ví - tať s ú - ža - som vzkrie - se - nie náš - ho Pá - na,
 2. Vie - ra už bá - zeň za - há - ňa, zá - chra - nu z hrie - chu má - me,
 3. Zá - hu - bu od nás od - vrá - tí, slú - be - ný div - sa sta - ne,
 4. Zmie - re - nie s Bo - hom zís - kal nám, Lás - ka je me - no je - ho.

tmu a - ko ťaž - kú o - po - nu roz - trh - lo svet - lo rá - na.
 sám Bo - ží Syn je Ba - rán - kom, diab - lo - vu vlá - du lá - me.
 z o - troc - tva vyj - dú za - ja - tí, Pán pl - ní slo - vo da - né.
 Ná - de - je na - šich ďal - ších dní sú v ru - ke Vzkrie - se - né - ho.

Ra - duj - me sa, ve - seľ - me sa, chvá - lu vzdá - vaj - me!

KOMÍN A JABLKO

PAVOL TRÚSIK

(Autor je predsedom správnej rady OZ SLUHA v Starej Turej.)

Zhasínanie slnka

Fotka vznikla v jedno ráno v zime. V tomto ročnom období sa slnko zobúdzda o čosi neskoršie, takže sa mi podarilo prebudiť sa spolu s ním a pozorovať ho pri jeho vstávaní. Keď sa mu už podarilo dostať nad komín, tento začal zo seba vypúšťať dym, ktorý sa v zúfalom pokuse zhasnúť slnko spojil so skupinou mrakov. Spýtal som sa:

- Komín, prečo chceš zhasnúť slnko?
- Slúžim svojmu stvoriteľovi, ktorým je samotný človek; on už nepotrebuje slnko od Boha, lebo teraz on je bohom, stvoriteľom nás všetkých a vystačí si so svojím vlastným svetlom.
- Lampami, ktorými si osvetľuje ulice, keď noc zostáva tmavou?
- Pozri na tú estetiku, ktorú vytvára práve hra rozumne použitého svetla a tmy; pozri na tie fascinujúco osvetlené nočné mestá...

Komín mal pravdu - je to nádherný pocit kochať sa nočným mestom, jeho osvetlenými pamätníkmi, kostolmi, mostmi, hradmi a opevneniami. Dýchal som tú nádheru. „Nechaj sa unášať krásnym vedomím príslušnosti k ľudstvu, jeho pokroku a donekonečna otvorenými možnosťami.“ Večer, keď som dopísal túto vetu, intuitívne som sa pozrel hore, do nekonečných priestorov vesmíru. A bolo tam pusto. Spomenul som si na to, keď som ešte ako dieťa hľadel na množstvo malých a pritom obrovských svietiacich bodiek, milióny kilometrov vzdialených, a cítil som sa byť nepatrnou súčasťou toho celku. Ešte som sa rozpomenul na tú neprekonateľnú, nekončiacu krásu hviezdami vyšperkovaného neba. Dnes ju už kvôli svetelnému znečisteniu nevidíme, najmä v mestách - tam, kde žije najviac ľudí. Čo teraz? Teraz musí prísť jar a leto. Slnko sa neprestane prebúdzdať, ba bude ešte vytrvalejšie. Keď ho necháme stáť priamo nad nami, očistí nás od tieňov. Možno si znovu zastane aj nad komínom a vtedy si uvedomí svoju vnútornú špinavosť a prázdnotu.

A kto by nevidel, že po celom svete dochádza k otrave duchovnej klímy, ktorá ohrozuje ľudstvo v jeho dôstojnosti, ba v jeho vlastnej existencii? Jednotlivec, dokonca i ľudské spoločenstvá sa zdajú byť beznádejne vydané napospas pôsobeniu takýchto síl. Kresťan vie, že ani on sám z vlastných síl nedokáže túto hrozbu opanovať. Ale vo viere, v spoločenstve s jediným pravým Pánom sveta mu je daná „Božia vyzbroj“, s ktorou môže - spolu s celým Kristovým telom - vystúpiť proti týmto mocnostiam, vediac, že Pán nám vo viere znova vráti čistý a dýchateľný vzduch - dych Stvoriteľa, dych Svätého Ducha, ktorý jediný dokáže uzdraviť svet (Joseph Ratzinger - Benedikt XVI.)

O jablčku

Rád chodím do nášho ovocného sadu. Je to jedno z tých miest, v ktorom nejakým zázračným spôsobom zostal prítomný svet môjho detstva. Zahniezdený v čarovnom priestore medzi nebom a zemou – v korunách stromov – do košíka svojej duše nabieram posledné hrejivé lúče slnka, spev vtákov i ticho tohto miesta, keď už vtáci odletia na svoju dlhokánsku púť. Keď som sem v túto oneskorenú jeseň zavítal, všimol som si zvláštnu vec. V korunách stromov už nezostali takmer žiadne jablká. Mnohé z nich sme už obrali a tie, na ktoré sme nedočiachli, lebo boli príliš vysoko, teraz už ležali v mäkkej tráve. Pre konáre sa stali pritažkými, a tak nám ich nechali ležať pod stromom, aby sme si ich pozbierali. Konáre tým naplnili svoje poslanie a stali sa ľahkými a plnými sily, vďaka ktorej sa teraz tak krásne vyfahujú k nebu. Dokonca sa pre svoju túžbu po nebi zbavili už i svojich listov. Oni dobre vedia, že v nebi nás i tak vidia takých, akými v skutočnosti sme. Tak načo ten kostým pestrého lístia?

No videl som tu i konár, ktorý si urputne, zo všetkých síl držal svoje jablko, visiace nad trávou. Nie a nie ho pustiť. Pýtam sa ho úctivo: „Pán konár, prečo nechcete pustiť svoje jablko, aby padlo na zem?”

„Pán človek, vy si ani neviete predstaviť, ako sa cíti konár, keď sa má vzdať svojho milého jablčka.“ „Ale pozrite sa, pán konár, na svojich susedov: všetci sa už vzdali svojich jablčiek, a tak je to správne, lebo nebo vás poverilo úlohou prinášať ľuďom svoje plody.“

„Ja som už priniesol dosť plodov – zostal mi už len tento posledný a ja sa ho jednoducho nemôžem vzdať. Viete, čo ma to stálo času a energie, kým som si vychoval takéto krásne jablčko?“

Jablčko bolo naozaj krásne. Ako všetky jablčká. No tento konár bol naň mimoriadne pyšný. On dobre vedel, že v túto dobu jablčká neoberáme, len zbierame; no nechcel sa ho vzdať. Daroval nám už veľa krásnych jablčiek, ale nie všetky. Pre svoju pýchu a svoje ego sa mu to, z čoho mal mať radosť, stalo prekliatím. Pán Boh ho uschoptil plniť si svoje poslanie do bodky, on to však vo svojej hrdosti odmietol a myslel už len na seba. Koľko ho to, chudáka, muselo stáť síl? A koľko utrpenia? Keď som to jablko odtrhol, konár sa už nevládal vystrieť k nebu. Stal sa prízemným – tak, ako sa ním stáva človek...

IX. BEZDOMOVEC

TOMÁŠ KOMRSKA
(Autor je vodičom trolejbusu.)

Poobede nastupujem na linku 201, ktorá sa začína pred železničnou stanicou. Idem takmer o hodinu skôr, pretože som naplánované záležitosti vybavil v meste rýchlejšie, než som predpokladal.

Čo budem robiť? Aha, kolega. Pomaly kráča k nášmu spoločnému cieľu. Dobeňnem ho. „Ahoj, tiež máš 201-tku?“

„Hej, ale som tu zbytočne skoro,“ odpovie mrzuto.

„Ty tu ako dlho robíš?“

„Osem rokov.“

„A predtým si robil čo?“

„Predtým som bol 10 rokov bezdomovec,“ pokojne oznámi a jeho oči čakajú, ako zareagujem.

„Čože? No tak to mi porozprávaj. Ako si sa stal bezdomovcom? A ako si sa stal šoférom?“

„Vieš čo, odkedy tu robím, tak si každý deň hovorím, prečo som radšej neostal bezdomovcom.“

„Fakt?“ Už som tušil, že hodina do môjho odchodu bude málo. Skutočne. Neskutočný príbeh.

„Ako sa to začalo?“

Rozvod, alkohol, bitka, zmarený sľub...

Ukazuje mi fotografie brlohu, kde býval. Na konci sídliska si v teplovodnom kanáli zriadil luxusné bývanie. Čistá posteľ, veža, obrovská telka, šporák.

„Odkiaľ si mal elektrinu?“

„Našiel som kábel, ktorý išiel k populickej lampe a na ten som sa napíchal. Keď zapli pouličné svetlá, všetko fičalo.“

Keď som nepil, mal som toľko peňazí, že som ich musel zakopávať, aby som ich nenosil pri sebe. Ale keď som pil, nemal som nič.“

„A odkiaľ si mal peniaze?“

„Predával som Notabene, kukuricu, nosil do zberu, čo sa dalo a ľudia dali. Ľudia sú dobrí, pomôžu.“

Nemal som starosti. Neriešil som zajtrajšok. Jednoducho som si žil a bol som šťastný.“

Koľko starostí si spôsobím svojou chamtivosťou a nerozvážnym rozhodnutím, ktoré, keby som pomenoval, asi by som sa zľakol a cúvol.

Nestarajte sa o zajtrajší deň...

To povedal jeden Pán, ktorého ľudia aj s jeho matkou dosť často volajú za svedka v prípade nehody, ale inak ho moc vážne neberú.

Skúsit žiť ako bezdomovec.

Nejde o miesto, kde spím, jem, odpočívam, ale o postoj k tomu miestu. Ide o postoj k životu.

Ja, človek, návštevník, som vraj jediný tvor tu na zemi, ktorý si je vedomý svojej smrti a odchodu, ale spôsob života tomu nenasvedčuje. Prečo?

Pokračovanie v budúcom čísle

HNUTIE ZAKLADANIA ZBOROV

Vedúci tímu: **Štefan Pap**, Radlinského 2, 91105 Trenčín, 0905962594, spap@acsr.sk
 Administrátor: **Michal Kevický**, Markova 13, 85101 Bratislava, 0911998053, michalkevicky@bibviera.sk

„Čo s peniazmi?“

Milí bratia a sestry, spolupracovníci na Božom kráľovstve,

srdčne vás pozdravujeme a pozývame na 4. Konferenciu rómskych služobníkov, ktorá sa opäť uskutoční v Sabinove, v Zborovom centre Apoštolskej cirkvi dňa 31.5.2014 (sobota) o 9:00 hod.

Konferencia je súčasťou túžby vytvoriť širšiu, medzidenomináčnú platformu, dôležitú pre budovanie vzťahov medzi rôznymi spoločenstvami veriacich Rómov. Zároveň je to príležitosť pre posilnenie a vzdelávanie tých, ktorí sú zapojení do služby vedenia, kázania, pastoračiem, atď. To bolo náplňou aj ostatnej konferencie, ktorej sa zúčastnilo cca 145 ľudí z rôznych zborov, staníc a skupín.

Konferencia bude tematicky zameraná na správcovstvo, osobitne v otázke financií. Uvedomujeme si, že všetci musíme zápašiť o to, aby sme si zachovali slobodu a zároveň aj postoj zodpovednosti v používaní financií. Na konferenciu sme ako rečníkov pozvali ľudí, zapojených do duchovnej služby Rómov. Požiadali sme ich o biblický vhľad do tejto problematiky, zároveň aj o osobné zdieľanie o Božej pomoci vo svojom živote. Súčasťou konferencie bude predstavenie spôsobov vzdelávania Rómov o spravovaní financií, tiež bude možné zakúpiť si knihu „Finančná sloboda v praxi“ (P.Val'o) za sponzorovanú cenu.

Program konferencie:

9:00 **Privítanie a chvály**
Biblia a financie (Krátky výklad Slova Božieho, Darko Králik, BJB)

10:30 **Spravovanie financií I.** (Igor Láslofi, AC)
 Prednáška a diskusia v malých skupinách

12:00 **Spoločný obed** (počas obeda sa prihovorí pastorom Štefan Pap za Hnutie zakl. zborov)

14:00 **Spravovanie financií II.** (Marek Olah, AC)
 Prednáška a diskusia v malých skupinách

15:00 **Rôzne príspevky, svedectvá a modlitby:**

- Predstavenie praktických spôsobov vzdelávania o financiách
- Predstavenie knihy
- DVD – Nová Zmluva pre deti v rómskom jazyku
- Ďalšie príspevky a modlitby

16:30 **Záver konferencie**

V priebehu konferencie sa vykoná spoločná zbierka.
 Prosíme o nahlásenie vašej účasti do **25.5.2014**

Za tím Hnutia zakladania zborov

Peter Prištiak
 tel.: 0915 937 233, mail: peter.pristiak@cb.sk

KVAPKA Z KLÁVESNICE TAJOMNÍKA RCB

KROK ZA KROKOM

Milí priatelia a čitatelia Dialógu, blížime sa k dátumu konferencie našej cirkvi, ktorá bude, ako už iste viete, 16. a 17. mája 2014.

V živote našej cirkvi možno vysledovať celkom zrejmy rytmus: to najväčšie sa začne diať niekedy na jeseň, najskôr v októbri. Od konferencie do októbra si veci žijú svojim životom – v zmysle letnej pauzy a vône dovolení. Do najbližšej konferencie tak v tom čase zostáva dobrých 6 mesiacov...

Najmä v tomto období sa aktivizuje rozmyšľanie o tom, čo by sme mali na konferencii počuť, povedať, odhlasovať a potom aj plniť. Rozmyšľajú členovia Rady, kazatelia, staršovstvá, celocirkevní pracovníci a napokon aj „pospolitý ľud“ našej cirkvi. Intenzita ich rozmyšľania sa kryje aj s poradím, ako som ho vymenoval.

Ako plynie čas a mínajú sa týždne a mesiace, rozmyšľanie (a čiastočne aj konanie) zainteresovaných naberá na obrátkach. Nie všetkých a nie vždy. Ale s tým musíme počítať – to bolo, je a bude tak.

Veľmi výrazne sa naše rozmyšľanie v cirkvi delí na lokálne a globálne. To lokálne sa týka najmä našich osobných predstáv, túžob a pozorovaní. V lepšom prípade sa to týka úrovne a rozmerov života toho môjho zboru. Globálne rozmyšľanie je už tvrdsí oriešok. To by sa malo týkať vzťahov a väzieb môjho lokálneho

vnímania, lokálneho života môjho zboru k celej cirkvi; zaužíval sa tu výraz – k našej denominácii.

Je apríl a tohtoročná konferencia je pred dvermi. Čo je esenciou nášho spoločného uvažovania?

Najdominantnejšou udalosťou je **voľba novej Rady**. Terajšia už dva roky nadsluhuje. Voľba Rady je globálnou témou celej denominácie. Mala by byť prerokovaná v staršovstvách jednotlivých zborov. A mala by byť podporená modlitbami všetkých členov našej cirkvi.

Druhou dominantou by sa mal stať proces hľadania a **definovania priorit** našej cirkvi. Súvisí to aj s hľadáním, resp. preformulovaním našej vízie; skôr by som to však nazval tak, že by malo ísť o rekonštrukciu našej identity. Čo považujeme za dôležité lokálne a ako to včleníme do globálnych priorit?

Tretia dominantna je „**druhý krok**“ v novom modeli financovania. Prešli sme od počítania „hláv“ k počítaniu príjmov zborov. Prechod trvá v podstate už 3 roky, je primerane zložitý, ale zdá sa, že je to lepšie riešenie ako doterajší systém. Hospodári zborov sa na seniorských stretnutiach finančného odboru zhodli, že základná myšlienka je prijateľná a transparentná.

Priatelia, prajem vám, aby ste dobre využili zvyšok času do konferencie. Žite a konajte lokálne, ale rozmyšľajte globálne.

Markus Ivan Markus

SUDCA PILÁT

Od Kajfáša odvedli Ježiša do vládnej budovy... Pilát vyšiel von k nim a opýtal sa: „Akú žalobu vznášate proti tomuto človekovi?“ J 18, 28–29

Rím bol vo svete známy spravodlivými rozsudkami. V súlade s nestrannými rímskymi právnymi postupmi sa začal aj súd s Ježišom. Pilát sa opýtal žalobcov na vinu zajatého. Židovskí vodcovia vzniesli tri obvinenia – „rozvracal náš národ, zakazoval dávať dane cisárovi a hovorí o sebe, že je Mesiaš, kráľ“ – Lk 23, 2. Prvé dve obvinenia boli dosť neurčité, tretí bod obžaloby však vážnym spôsobom poukazoval na vlastizrady a navyše vzbudil u Piláta podozrenie. Zadržaný nevyzeral na kráľa. Aký je to teda kráľ? Moja kráľovská vláda, vysvetľoval Ježiš, je založená na svedectve o pravde.

Jedným nápadným rysom správy evanjelistov o Ježišovej nevine je Pilátovo prehlásenie. Napríklad po predbežnom vypočutí Pilát povedal: „Na tomto človeku nenachádzam žiadnu vinu“ (Lk 23, 4). Neskôr,

keď mu Herodes poslal Ježiša späť, Pilát opäť prehlásil: „Nenašiel som na tomto človekovi nijakú vinu, z ktorej ho obviňujete. Ale ani Herodes...“ (Lk 23, 14–15). Keď sa dav naďalej dožadoval rozsudku smrti, Pilát im opakovane povedal: „Nenašiel som na ňom nijakú vinu, za ktorú by zasluhoval smrť“ (Lk 23, 22). Navyše sa Pilátova manželka postarala o dramatickú vsuvku, pretože poslala manželovi odkaz: „Nemaj nič s tým spravodlivým!“ – (Mt 27,19). Snívali sa jej o Ježišovi hrozné sny. Nakoniec vzal Pilát vodu a pred očami davu si umyl ruky so slovami: „Ja nemám vinu na tejto krvi“ (Mt 27, 24).

Máme teda k dispozícii päť rôznych príležitostí, pri ktorých Pilát prehlásil, že Ježiš je nevinný. Zaiste to nie je náhoda. Kresťanstvo bolo počas Rímskej vlády zakázaným náboženstvom (*religio illicita*) a bolo preto dôležité dokazovať Ježišovu nevinu. Evanjelisti sa z toho dôvodu neodvolávajú na nikoho menšieho, ako na Pontského Piláta, prokurátora rímskej provincie Judska. *John Stott (Rok s Biblí, Biblion 2011)*

STRETNUTIE S PRIATEĽMI

Autobiografické údaje hovoria, čím všetkým Juraj je. Sochár, maliar, grafik, šperkár, kamenár, obdivovateľ stvorenia, ochranca životného prostredia, strážca etických hodnôt, filozof, náboženský mystik, milujúci otec. Nepochybne je slobodu milujúcim bratom v Kristu, ktorého Boh mimoriadne obdaril. Na stretnutí sa zišli spriaznené duše. Milan Resutík, Ľubomír Feldek, Miroslav Cipár, Miroslav Daniš, Jozef Šimonovič, Ladislav Kamocsai a mnohí ďalší sme sa započúvali do hlbavých veršov. Výtvarný umelec nás však prekvapil. Čím vlastne Juraj doteraz nebol? Odpoveď som našiel pomocou metafory, ktorá sa ocitla v predslove jeho knihy BREHY (vydavateľstvo Hlbiny, 2014).

„Čas, ktorý potrebuje hmyz, aby sa premenil z larvy na dospelého jedinca, je rôzny. U motýľa môže trvať až štyri týždne. Chrúst je larvou skoro štyri roky. Metamorfóza tvorivého umelca sa riadi, zdá sa, kvantovými pravidlami. Lebo Juraj bol raz tým, inokedy iným. A možno je všetkým naraz.“

Na stretnutí sme zvedavo očakávali Jurajovu odpoveď na inú otázku: „Quo vadis so svojou básnickou prvotinou?“

Variácie jeho umeleckej tvorby sa zužovali plynutím času. Lebo svaly ochabujú, mozole mäknú, údery do dláta slabnú, ruky už neudržia vibrujúci nástroj, aj štetec sa chveje medzi prstami. Rýchlosť prepínania z jedného stavu do iného sa vekom utlmuje. Niečo však u Juraja Hovorku zostalo nezmenené. Kreativita mysle. Jeho šedá mozgová hmota sa dokázala dynamizovať. Relikt úspešnej umeleckej minulosti mu otvoril nové možnosti umeleckej tvorby. Vstúpil do doteraz nevyskúšanej, avšak nadčasovej duchovnej dimenzie. Prekonal zázračnú metamorfózu. Výtvarník sa zmenil na poetu.

ŠTEFAN MARKUŠ,

Názov historického románu *Quo vadis* odvodil Henryk Sienkiewicz z Biblie.

Ked' Kristus Pán odchádzal z tejto zeme, oslovil svojich učeníkov prekvapujúcou otázkou:

„...nikto z vás sa ma nepýtate: Kam ideš? (Quo vadis?)“ – J 16, 5.

Juraj Hovorka pozval svojich priateľov príhodne do Domu Quo Vadis v Bratislave. Prezentoval tam svoju literárnu prvotinu.

V živote Juraja Hovorku tak nastal okamih, keď sa sochy, bronzové plastiky, obrazy či šperky začali premieňať na symfóniu slov bez počiatku a konca. Slová v prúde metaforicky vyjadrených zážitkov začali žiť na dvojrozmernej ploche. Vety bez veľkých písmen na počiatku a bodiek na konci. Myšlienky prichádzajúce z minulosti, prežívajúce úzku medzi prítomnosti a miznúce v budúcnosti. Akoby existovali od nepamäti. Slová o tvorivosti, zvedavosti, priateľstve, láske, viere, nepochopeného utrpenia Jóba, svedomia, slz, potu, vášne, krásy kameňa a krištáľovo čistej vody. Vzdávajú slávu nie človekovi, ale Stvoriteľovi všetkého. Hovorí o Božom jazyku, geneticom kóde, zázraku vesmíru a očakávaní niečoho nepredstaviteľne krásneho. Niečoho, čo prichádza. Takto a podobne transformuje Juraj myšlienky zo svojho ateliéru na dosku písacieho stola.

Popredný slovenský grafik Miroslav Cipár označil Juraja Hovorku za totálneho sochára a za sochára vody. Juraj však nie je iba totálny sochár, ale predovšetkým totálny kresťan a aktívny člen cirkvi Bratiskej jednoty baptistov.

V knižke BREHY sa metafyzicky vyznáva:

*tí čo o Bohu len počuli
tí čo sa s ním nestretli
nedotknú sa rozmeru večnosti*

Nazdávam sa, že tým Juraj odpovedá na otázku: „Quo vadis so svojou básnickou prvotinou?“ Čitateľov naviguje do priestoru večnosti. Sám tam mieri. Dostali sme do rúk mimoriadnu knižku duchovnej poézie. Myšlienky, ktoré burcujú a nedajú spokojne zaspáť. Ak čitateľ zažije skúsenosť nespavosti, potom metamorfóza sochára do podoby básnika nebola márna.

DIALÓG

MLADÝCH

04/2014, VII. ročník

EDITORIAL

Dôvod, prečo som sa začala venovať umeniu, je jednoduchý: chcela som objavovať krásu Boha a potom túto objavenú krásu posúvať ďalej. Cítim, že je potrebné skrze umenie ukazovať pravú podobu krásy a podávať ju v pravde. V dnešnej dobe sa moderné umenie o vyjadrovanie pravej krásy a hľadanie pravdy veľmi nesnaží. Ide mu skôr o upútanie alebo o šokovanie diváka. Mnohokrát ide práve o dehonestáciu krásy a hoci v umení by sa mal klásť dôraz na hodnotu človeka ako vzácnej bytosti, často sa deje pravý opak. Hodnota človeka sa dáva takmer až na posledné miesto. Umelcov, ktorí takto konajú, neodsudzujem, je to iba na nich ako vyjadrujú umenie a ako vnímajú podoby krásy. Preto je pre súčasného kresťanského umelca veľmi ťažké nedať sa strhnúť do rýchleho prúdu súčasného umenia, ale odlíšiť sa a nepresadzovať sa iba ohurovaním a poburovaním.

Kresťanský umelec by mal prinášať nové novými spôsobmi, tak aby to nevybočovalo z prirodzeného zákona lásky, ktorý je daný do desiatich Božích prikázaní a nášho svedomia. Preto som to ja prijala ako výzvu pre môj život. Objavovať krásu a hľadať pravdu vo všetkom, a vo všetkých, kam sa pozriem, lebo v každom človeku, v každej chvíli alebo aj v obyčajnej stonke kvetu, je ukrytá krásu a Božie tajomstvá, ktoré čakajú na objavovanie a následné vyjadrovanie sa. Všetka tá krásu, ktorú budem hľadať, pramení z Lásky a to je na tom to najúžasnejšie. Je to iba na mne ako nastavím svoj zrak, akými očami sa budem pozeráť na svet. A toto je úlohou každého jedného z nás. Otvorme oči a naladíme sa na Boží pohľad, aby sme videli tak, ako vidí Boh. S najväčšou láskou...

Miroslava Angela Paučová

redakčná rada: **Eva Myjavcová** (predsedníčka)
Juraj Institoris
Bohuslav Piatko

redakcia: **Jana Lesňáková** (Cabadaiová)
Šimon Evin

grafické spracovanie: **Alica Myjavcová**

KONTAKTY

vedúca redaktorka: **Eva Kianičková**
e-mail: **kianickova.eva@gmail.com**
mobil: **+421 903 822 042**

KOMENTUJTE témy z Dialógu aj z Dialógu mladých! Takisto, ak radi píšete **BLOGY**, alebo robíte **FOTKY**, neváhajte a ozvite sa nám, radi vám dáme priestor pre uverejnenie! Svoje reakcie a iné príspevky nám zasielajte na:

dialogmladych@gmail.com

Takisto sa môžete zapojiť do diskusie na:

www.mediasvatava.sk

Tešíme sa na ďalšiu spoluprácu :)

zápas mladých kresťanských umelcov

Narodil som sa do hudobnickej rodiny. Moje spomienky siahajú až k roku 1992–1993, keď som ako malé dieťa videl hrať ocka na husle a maminku ho doprevádzať. Pri nedeľnom obede hudba nesmela chýbať (zväčša klasika, nejaký Bach, alebo Händel). Dlhú som sa však ako hudobník neprejavoval, tak sa rodičia aj obávali, či vôbec mám sluch a hudobné čítanie. Ale ako sa u nás vždy patrilo, základné hudobné vzdelanie treba mať, tak ma naši išli prihlásiť do ZUŠ-čky. Vzhľadom na môj nie veľký talent ma chceli prihlásiť na klavír, ale klavírne oddelenie už bolo plné, tak som šiel na to, čo zvýšilo. Husle.

Dlhú som tento nástroj nechápal. Hral som na ňom, ale pointa mi unikala. Začiatky sú vždy ťažké. Všetko sa zmenilo, keď sa mi podarilo v 4. triede ZUŠ hrať v Dome Umenia Fatra. Vivaldi a-mol koncert pre husle. Nikdy na to nezapudnem. Od tohto koncertu som začal mať husle skutočne rád. Odvtedy som každý rok šiel aspoň na jednu huslovú súťaž. Dokonca sa mi podarilo získať titul Laureát celoslovenskej súťaže, ako sólista a niekoľko ďalších umiestnení. Hral som v kvartete, triu, duo-u. Získali sme veľa umiestnení, titulov, ocenení, atď. Robil som „prvého koncertného“ v školskom orchestri, s ktorým sme tiež vyhrali niekoľko súťaží. Nahrával som niekoľkokrát pre Slovenský rozhlas. Pripravoval som sa na kariéru profesionálneho huslistu. Rodičia mi kúpili skvelý nástroj a neskutočne veľmi ma podpo-

rovali. Moja pani učiteľka sa mi venovala ako vlastnému synovi a investovala do mňa veľa času. Začali ma oslovovať profesori z konzervatórií, aby som šiel k nim študovať. Ľudia naokolo nikdy nevedeli, koľko som v skutočnosti na husle cvičil. Raz som to skúsil povedať a neverili :). Ako študent ZUŠ som cvičil na husle v rámci hobby, ale hrával som skladby ako keby som bol na konzervatóriu.

Prišiel koniec základnej školy a ja som stál pred zlomovou otázkou. Ísť študovať na konzervatórium, alebo nie?! Veľmi obdivujem mojich rodičov, lebo mi vyjadrili podporu pre akékoľvek moje rozhodnutie. Čiže, naozaj som cítil slobodu sa rozhodnúť. Pre mňa osobne hudba vždy bola niečo, čím som oslavoval Boha. Či už v kostole, alebo doma, na Vianoce, na narodeniny, počas rodinných stretnutí alebo keď som bol sám. Práve preto moja najzákladnejšia otázka bola, ako a kde môžem Bohu najviac poslúžiť a osláviť Ho?

Predstava profi-kariéry bola veľmi lákavá a aj som niekoľkokrát počul, že ak sa rozhodnem „neísť na husle“, budem to raz ľutovať. Veľa som sa za to modlil, vyplnil som prihlášku na konzervatórium, ktorú mám odloženú doteraz, ale nikdy som ju neposlal.

Ísť cestou huslistu by znamenalo pre mňa ísť do zahraničia, opustiť zbor, vzťahy, službu. Boh mi však dal na srdce prácu v lokálnom zbore. Hrať v nedeľu na bohoslužbách a chváliť Boha huslami bolo, je a vždy bude pre mňa viac, než hrať kdekoľvek inde. Rovna-

ko vo mne hlboko rezonovalo, že mám Bohu dať to najlepšie čo mám. Študovať husle najlepšie ako viem, aby som mohol Jemu slúžiť. Učiť sa a vzdelávať sa najlepšie ako viem, aby som mohol Jemu slúžiť. A tak som vymenil orchester za worship kapelu a trio za NoXcuse :) Okrem huslí hrávam aj na rôzne druhotriedne hudobné nástroje :D (to je prosím pekne žart, kto hrá na husle vie, že jediný správny hudobný nástroj sú husle). To, že hrávam na bicie sem radšej ani nenapíšem :D

Určite nechcem nijako znevažovať ľudí, ktorých Boh povolal ísť cestou hudobníka. Verím, že Boh používa ľudí v každej profesii na akomkoľvek mieste. Ja som sa chcel s vami iba podeliť o môj príbeh. Rozhodnutie, ktoré bolo veľmi ťažké, ale ku ktorému ma Boh viedol, mnohí ľudia dodnes nechápu a pre mnohých to bude „zahodený talent“. Rozhodnutie, ku ktorému ma viedol Boh som nikdy nelutoval a bolo pre mňa veľkým požehnaním. Dúfam, že raz bu-

dem môcť svojim deťom doma zahrať a moja manželka ma bude doprevádzať tak, ako som aj nám naši rodičia hrali.

Rád by som zakončil môj článok rovnako, ako J. S. Bach končil svoje skladby: SOLI DEO GLORIA.

Timotej Máhrík

Vo veľkej šedozelenej miestnosti je šero a bodové svetlá vykrájajú jasné body na miestach, kde vysia plátna. Pred jedným takým bodom stojíme aj s kamarátom Filipom. Je to Breugelova Stavba babylonskej veže - obraz, ktorý som v rôzne kvalitných reprodukciami videl už veľakrát. Pozerám sa na nevelké plátno a cítim sa asi takto: niečo z neho vychádza a preniká to do môjho vnútra. A nie sú to farby, nie je to zvláštna atmosféra, ktorú tento obraz nepochybne má, nie sú to ani metafory, ktoré ma na ňom fascinujú, je to všetko spolu, ale zároveň ešte niečo viac. A ten presah na trochu dráždi a v tej istej chvíli aj teší.

O tomto presahu, o tom „viac“ čo som cítil prítomné vo Viedenskom Kunstmuuseum a všelikde inde predtým premýšľam už veľmi dlho. Keď ma požiadali, aby som napísal o vzťahu umenia a kresťanskej viery, začal som rozmýšľať, či je o tom vôbec možné povedať niečo nové. Zároveň by sa asi žiadalo pre mnohých rôznych čitateľov definovať umenie a jeho vzťah k duchovnému bytiu, čo je skôr téma pre filozofov. Preto som začal úplne jednoducho skúmaním svojho postoja k duchovnému umeniu. V mysli skenujem svoje skúsenosti so súčasným a historickým „kresťanským umením“ a okamžite prichádzam na niekoľko vecí, ktoré tu teraz napíšem v troch krátkych vetách: Je akési zlé.

Je akési dobré. Nie je. Vysvetlím, a začnem od konca.

Kresťanské umenie nie je.

V mysli mnohých duchovne založených ľudí (nielen kresťanov) je takmer dané, že hudba, obrazy a všeliaké iné umenie vlastne existuje na to, aby sme ním v prvom rade vyjadrovali svoju úctu k Bohu a ak má ešte nejakú inú funkciu, tak musí byť určite okrajová. Dôvod, prečo s týmto postojom nesúhlasím je možno nečakane ukrytý v slove funkcia. Predovšetkým existujú minimálne dve „umenia“: užité – to je jednoducho to, ktoré má nejakú funkciu. A neužité – neužitočné, inými slovami krása a presah vytvorený niekým, kto nerozmýšľal pri tvorení nad tým, že jeho dielo bude mať nejakú funkciu. Problém, ktorý teda vidím v prvom rade, keď sa chceme rozprá-

vať o umení v prostredí cirkvi a o takzvanom duchovnom umení je v tom, že po stáročia sa väčšinovo pestovalo medzi veriacimi to prvé – umenie slúžiace oslave Boha, ktoré bolo tak nadizajnované. Užité umenie, ktoré často skostnatelo do foriem, formičiek z ktorých postupne tvorivosť ubúdala a ubúdala, až tam vlastne žiadne umenie nebolo. Keď hovorím o tom, že kresťanské umenie neexistuje, myslím tým, že existujú iba formy ktoré dnes poznáme z prostredia cirkvi, ako napríklad duchovná pieseň.

Veľmi dobre si pamätám letný večer pred rokmi, keď som sedel u nás v obývačke a pozeral jeden film. Stmievalo sa, na dome boli pootvárané okná a v televízore išiel Kieslovského film Tri farby: Červená. Nevidel som to vtedy od začiatku, vlastne ešte dlho potom

som ani nevedel poriadne, o čom ten film je, ale viem, že keď sa film skončil, sedel som ešte chvíľu na gauči v obývačke a premýšľal som nad jedným: Čo je v mojom živote zlé? Cítil som akýsi očisťujúci pocit a zároveň niečo podobné ako keď vyznávate hriechy. Nevedel som to pomenovať, len som vedel, že teraz viem niečo čo som pred tým nevedel a nemalo to nič spoločné s rozumovým chápaním. Pre mňa osobne sú prežívanie duchovných vecí a prežívanie spomínaného presahu (ktoré môžeme nazvať skutočným umením) úplne spojené. Nehovorím však, že prežívanie prítomnosti Boha a prežitie umeleckého zážitku je to isté, len si myslím, že v dobrom umení ide jednoducho o niečo duchovné. Tento zážitok v nás vyvoláva túžbu pozrieť sa

na všetko ostatné z inej, možno večnej perspektívy.

Teraz niekoľko jednoduchých otázok, ktoré som dostal:

Má kresťan robiť umenie len pre cirkev? Má byť duchovné umenie „založené na Biblii“? Má umenie prinášať evanjelium neveriacim?

Nie, nie a nie. (To je aj taká detská pieseň z nedeľnej školy.)

Ak vychádzam zo svojho postoja k tvorbe, ktorá nesie v sebe určitú krásu, musím úprimne povedať, že som nikdy nad tým takto nerozmýšľal. Z dvoch už spomínaných zážitkov: z Breugelovho obrazu aj filmu Červená, sa tlačí na povrch otázka, prečo takéto „presahy“ nezažívam tak často v cirkevnom

prostredí. Je to jednoducho preto, že akonáhle si kladíme otázku typu, či má umenie prinášať evanjelium neveriacim, premýšľame nad krásou ako nad účelovou, užitou vecou. A to sa mi zdá ploché, umelé. V ideálnom svete je to naopak – ľudia ktorí majú vzťah k Bohu, majú vytvárať veci ktoré sú im prirodzené a cez umenie hľadať. Tým samozrejme neodsudzujem užité kresťanské umenie, najmä, keď uvažujeme nad Mozartovou alebo Bachovou hudbou. Len si myslím, že Boh keď tvoril svet nerozmýšľal nad krásou účelovo, vložil krásu do vecí ktoré majú zmysel, ale nevieme ich popísať našim účelovým jazykom.

Tomáš Prištiak

ľudská kreativita, Božia vlastnosť

„Boh stvoril človeka na svoj obraz; na obraz Boží ho stvoril.“ Gen (1, 27)

Každý človek je stvorený na Boží obraz. Róm, Ind, Slovak, Maďar, Čičan, zdravotne postihnutý, mentálne postihnutý, chudobný v slume, bohatý na Miami. Stojím ráno v aute na križovatke. Mám pustené rádio a počúvam peknú pieseň. Je ráno pred ôsmou hodinou. Cez frekventovanú ulicu prebehne chlapec z električky a beží na druhú stranu cesty. Aby stihol školu. Všimol som si, že to bol downík (chalan s davným syndrómom). Jeho tvár pri behu je nádherné čitateľná. Je na nej napísane: „Musím stihnúť školu... Dúfam, že ma žiadne auto nezrazí... Len bežať a nezastaviť sa...“. Parádny pohľad. Asi pred siedmimi rokmi, pred odchodom do Kalinova som učil špeciálne pedagogicky posunkový jazyk. Práve na tej škole, kam downík bežal.

Môžeme filozofovať nad tým, ktoré konkrétne veci pri ľuďoch reflektujú

Boží obraz. Je to intelekt? Je to schopnosť vytvárať vzťahy? Je to schopnosť premýšľať o činoch a dôsledkoch? Je to schopnosť milovať? Je to schopnosť vnímania morálky a žiť správny život?

Pred niekoľkými rokmi som mal možnosť spoznať nejakých umelecky ladených ľudí. Už na ich outfite bolo vidno, že sú cool. Boli vnímaví. Zapájali sa do diskusií. Vždy „vedeli“ viac, ako iní. Jedna z vecí, ktoré ma na nich zaujali, bol názor, že umelecká kreativita je aktivita Božieho Ducha. Vysvetlím. Vyjadrovali to, že inšpirácia, ktorá inšpiruje umelcov k namaľovaniu obrazu, je inšpirácia Duchom Svätým. Boh bol a je evidentne

BLOGerin

kreatívny a práve kreatívny, slobodný človek je veľmi podobný Bohu. Taký „malý“ obraz Boží.

Áno, umelecká kreativita je veľmi výrazná Božia vlastnosť, ktorej žiaľ v našich cirkevných kruhoch málo rozumieme. Prvá Adamova kreatívna práca bola však práca. Normálna práca. Nie umelecká. Adam sa už v raji mal potiť a premýšľať nad tým, čo a ako robí. Áno, aj to je Božia vlastnosť. Aj to je Boží obraz človeka. Áno, aj to je úžasná kreativita.

Sedím v aute, ktoré vytvoril a poskladal kreatívny človek. Počúvam hudbu, ktorú skomponoval a zhudobnil kreatívny človek. Učil som kreatívne pedagogicky posunkový jazyk, aby mohli lepšie a kreatívne komunikovať so svojimi žiakmi. Nakoniec vidím prebehnúť downíka, ktorý mal na tvári jeden kreatívny dobrodružný deň.

E.

<http://ranajkysjezisom.blogspot.sk>

Scripture Union Slovakia, English Bible Camp 2014

MEGA MAKERS!

dátum: 19. - 26. júl

miesto: Hotel Spojár*

vek: 8-13 rokov

prihlášky: www.scriptureunion.sk*

Zapojte sa aj vy do tvorby Dialógu: svatava@internet.sk,
v diskusnom fóre na: www.mediasvatava.sk, aj písané na adresu redakcie.